

«Ֆաւր Քանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	1
Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	2
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	5
2. Պատրաստման հիմունքներ	5
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	7
4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	21
5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	22
6. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	23
7. Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ	23
8. Ներդրումային արժեթղթեր	24
9. Հաճախորդներին տրված վարկեր	25
10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	29
11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	30
12. Ոչ նյութական ակտիվներ	31
13. Հարկում	32
14. Վարկային կորուստների գծով (ծախս)/հակադարձում	33
15. Այլ ակտիվներ	34
16. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	35
17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	35
18. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	36
19. Այլ փոխառու միջոցներ և ստորադաս վարկեր	36
20. Վարձակալության գծով պարտավորություններ	37
21. Այլ պարտավորություններ	37
22. Սեփական կապիտալ	37
23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	38
24. Չուտ տոկոսային եկամուտ	39
25. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	39
26. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր	40
27. Ռիսկերի կառավարում	40
28. Իրական արժեքի չափում	52
29. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ գրավադրված ակտիվներ	55
30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում	55
31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ	56
32. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն	58
33. Կապիտալի համարժեքություն	58
34. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն	59

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Ֆասթ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության
Բաժնետերերին և Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Ֆասթ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ «Բանկ») ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համար ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ Էական տեղեկատվությունը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր Էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության Միջազգային Ստանդարտները) (ՀԷՄՍԻ կանոնագիրք), ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի Էթիկայի այն պահանջների, որոնք վերաբերում են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտին, և պահպանել ենք Էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն այս պահանջների և ՀԷՄՍԻ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել Նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն, և հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու Նպատակով: Մենք չենք տրամադրում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ: Մեր Նկարագրությունը, թե ինչպես է ստորև Նշված հարցը դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացքում, ներկայացված է այդ համատեքստում:

Մենք կատարել ենք մեր պարտականությունները, որոնք նկարագրված են «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում, այդ թվում այդ հարցի վերաբերյալ: Համապատասխանաբար, մեր աուդիտը ներառել է ընթացակարգերի իրականացում՝ մշակված ի պատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի մեր գնահատմանը: Մեր աուդիտորական ընթացակարգերի արդյունքները, այդ թվում ստորև ներկայացված հարցը դիտարկելիս իրականացրած ընթացակարգերը, հիմք են հանդիսանում կից ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ աուդիտորական կարծիք արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարց

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը հանդիսանում է առանցքային դատողությունների առարկա՝ ինչպես հաճախորդներին տրված վարկերի էականության (Բանկի ընդհանուր ակտիվների 76.4% -ը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ), այնպես էլ ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի («ՖՀՄՍ 9») շրջանակներում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) գնահատման հետ կապված բարդությունների և գնահատման համար պահանջվող դատողությունների պատճառով:

Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը ենթադրում է բարդ վիճակագրական մոդելավորում պահանջող գնահատման մեթոդների և մասնագիտական դատողությունների կիրառում: Այս մեթոդներն օգտագործվում են դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը և դեֆոլտի արդյունքում առաջացող կորուստները գնահատելու համար՝ հիմք ընդունելով անցյալ ժամանակաշրջանների առկա տեղեկատվությունը, որը ճշգրտվում է ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությամբ, ներառյալ՝ մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները: Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը մեծապես կախված է նախնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի գգալի աճի առկայության գնահատումից: Այդ գնահատումը էապես կախված է վարկառուի ժամկետանց օրերի ցուցանիշից (ներառյալ այլ ֆինանսական հաստատություններում ժամկետանց օրերը) և վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման արդյունքում վարկի պայմանների վերանայումից:

Ինչպես է այն դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացում

Աուդիտն իրականացնելիս մենք առանձնահատուկ ուշադրություն ենք դարձրել հետևյալին՝

- ▶ Վարկային ռիսկի մոդելների գնահատում և պորտֆելի հիմունքով ԱՎԿ սահմանելու համար կիրառվող ենթադրություններ:
- ▶ Բանկի՝ վարկային ռիսկի էական աճը բացահայտելու նկատմամբ ներքին հսկողության միջոցների թեստավորում:

Պորտֆելային հիմունքով հաշվարկված պահուստի թեստավորման նպատակով մենք գնահատել ենք դրա հիմքում ընկած վիճակագրական մոդելները, օգտագործված հիմնական ելակետային տվյալներն ու ենթադրությունները և ԱՎԿ հաշվարկում ներառված ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությունը, ներառյալ՝ մակրոտնտեսական ցուցանիշների վերանայված կանխատեսումները: Գործընթացներն իրականացնելիս մենք հատուկ ուշադրություն ենք դարձրել ոսկու գրավով ապահովված վարկերի գծով գրավադրված ոսկե իրերի առկայության և չափման վրա: Մենք մասնակցել ենք գրավի գծով գույքագրման գործընթացին, և ընտրանքային հիմունքով, թեստավորել ենք գրավադրված ոսկե իրերի առկայությունը և ֆիզիկական բնութագրերը:

Մենք գնահատել ենք գրավադրված ոսկե իրերի ֆիզիկական բնութագրերի գնահատման գործընթացում դեկավարության կողմից ներգրավված մասնագետի իրազեկությունն ու անկողմանկալությունը:

Աուդիտի առանցքային հարց	Ինչպես է այն դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացում
Մոդելավորման տարբեր մեթոդների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ԱՎԿ Էականորեն տարբեր գնահատումների: Մասնավորապես, ԱՎԿ-ները զգայուն են ոսկու գրավի առկայության և գնահատման հանդեպ: Սա կարող է նշանակալի ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական արդյունքների վրա: Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 9-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր» և Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:	Մենք թեստավորել ենք վարկային ռիսկի գործոնների հաշվարկի հիմքում ընկած առանցքային վիճակագրական տվյալները, ինչպիսիք են՝ վարկերի ժամկետանց օրերը և հաճախորդներին տրված վարկերի՝ դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնման վիճակագրությունը: Մենք գնահատել ենք նաև հաշվետու ամսաթվի դրությամբ վարկային ռիսկի Էական աճը որոշելու համար ղեկավարության կողմից ընտրված չափանիշների կիրառման հետևողականությունը: Մենք վերահաշվարկել ենք ԱՎԿ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Մենք նաև իրականացրել ենք ընթացակարգեր Բանկի՝ վարկային ռիսկին ենթարկվածությունը նկարագրող ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումների նկատմամբ:

Բանկի 2024թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված այլ տեղեկատվություն

Այլ տեղեկատվությունը ներառում է Բանկի 2024թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված տեղեկատվությունը, բացի ֆինանսական հաշվետվություններից և դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունից: Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Բանկի 2024թ. Տարեկան հաշվետվությունը ենթադրաբար մեզ կտրամադրվի աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք այդ տեղեկատվության վերաբերյալ չենք տրամադրելու կարծիք, որը որևէ ձևով կարտահայտի հավաստիացում տվյալ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված, մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ այլ տեղեկատվությանը, երբ այն տրամադրվի մեզ, և դրանով դիտարկել, թե արդյոք առկա են Էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, և թե արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ Էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և հորիզոնի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով Էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Խորհուրդը պատասխանատու է Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են Եական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի Եական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են Եական, երբ խելամուտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այս ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- ▶ Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների Եական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած Եական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով Եական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- ▶ Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- ▶ Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամուտությունը:

- ▶ Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված Էական անորոշություն, որը կարող է Էական կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է Էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Բանկի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- ▶ Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Խորհրդին նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ Էթիկայի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և որտեղ կիրառելի է սպառնալիքների վերացմանը անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Խորհրդին հաղորդակցված հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում և, հետևաբար հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ կարգավորող ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ, խիստ բացառիկ հանգամանքներում, որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորի եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքները ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացումից հանրային օգուտը:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման նպատակով անցկացված աուդիտի ղեկավար գործընկեր է հանդիսանում Էրիկ Ջայրապետյանը:

«Էրնսթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Գլխավոր տնօրեն
Աուդիտի բաժնի գործընկեր

Էրիկ Ջայրապետյան

Պատասխանատու աուդիտոր
2025թ. ապրիլի 28

 Ելենա Ադամյան

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն**2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

(հազար ՀՀ դրամ)

		2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31 վերադասա- կարգված (Ծան. 2ե)
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	17,055,836	10,984,112
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	2,692,448	964,295
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ	7	6,361,803	-
Ներդրումային արժեթղթեր	8	13,150,593	5,258,863
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	8,671,386	3,126,410
Հաճախորդների տրված վարկեր	9	211,265,595	88,772,092
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	7,236,002	254,628
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	11	5,676,256	3,829,455
Ոչ նյութական ակտիվներ	12	2,062,421	1,402,503
Այլ ակտիվներ	15	3,178,072	2,413,495
Ընդամենը ակտիվներ		277,350,412	117,005,853
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	16	147,776,359	34,734,727
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	17	17,160,007	8,011,202
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	18	13,652,511	5,964,869
Այլ փոխառու միջոցներ	19	14,162,383	7,934,059
Ստորադաս վարկեր	19	7,953,206	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	20	2,625,463	1,754,993
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ		735,692	1,620,547
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	13	1,804,725	1,636,032
Այլ պարտավորություններ	21	2,134,796	1,364,862
Ընդամենը պարտավորություններ		208,005,142	63,021,291
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	22	40,100,200	30,100,000
Զբաղիված շահույթ		29,368,402	24,316,477
Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	22	(123,332)	(431,915)
Ընդամենը սեփական կապիտալ		69,345,270	53,984,562
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		277,350,412	117,005,853

Ստորագրվել և վավերացվել է Բանկի Տնօրինության կողմից՝

Գարեգին Դարբինյան

Գործադիր տնօրեն

Թաթուլ Թամրազյան

Գլխավոր հաշվապահ

2025թ. ապրիլի 28

1-ից 34 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն**2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2024թ.	2023թ.
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	24	23,909,932	14,254,982
Այլ տոկոսային եկամուտ	24	738,257	18,011
Տոկոսային ծախս	24	(9,217,603)	(2,467,074)
Չուտ տոկոսային եկամուտ		15,430,586	11,805,919
(Վարկային կորուստների գծով ծախս) / Վարկային կորուստների գծով ծախսի հակադարձում	14	(433,433)	136,864
		14,997,153	11,942,783
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	25	539,631	204,025
Միջնորդավճարների գծով ծախս	25	(314,738)	(89,146)
Չուտ օգուտ/(վնաս) իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից		(16,050)	61,480
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից՝		889,198	547,693
- Առք ու վաճառքի գործարքներից		1,179,273	716,851
- Արտարժույթի վերագնահատումից		(290,075)	(169,158)
Այլ եկամուտ		173,409	90,641
Ոչ տոկոսային եկամուտ		1,271,450	814,693
Անձնակազմի գծով ծախսեր	26	(5,945,751)	(4,417,622)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	11,12	(1,159,463)	(659,618)
Այլ գործառնական ծախսեր	26	(2,827,289)	(1,647,101)
Ոչ տոկոսային ծախսեր		(9,932,503)	(6,724,341)
Շահույթ՝ նախքան շահութահարկով հարկումը		6,336,100	6,033,135
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(1,284,175)	(1,153,673)
Հաշվետու տարվա շահույթ		5,051,925	4,879,462
Այլ համապարփակ եկամուտ			
Հաջորդ ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ՝			-
Կորպորատիվ բաժնետոմսերի վերագնահատում		26,420	
Շահութահարկ՝ այլ համապարփակ եկամտի տարրերի գծով	13	(4,756)	-
Հաջորդ ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ եկամուտ		21,664	-
Հաջորդ ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ՝			
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		427,662	402,644
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստի փոփոխություններ	14	(77,761)	50,309
Շահութահարկ՝ այլ համապարփակ եկամտի տարրերի գծով	13	(62,982)	(81,532)
Հաջորդ ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ եկամուտ		286,919	371,421
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ հարկումից հետո		308,583	371,421
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		5,360,508	5,250,883

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն**2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	Բաժնետիրական կապիտալ	Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ		30,100,000	(803,336)	19,437,015	48,733,679
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ					
Հաշվետու տարվա շահույթ		–	–	4,879,462	4,879,462
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ վնաս		–	371,421	–	371,421
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		–	371,421	4,879,462	5,250,883
Մնացորդը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		30,100,000	(431,915)	24,316,477	53,984,562
Հաշվետու տարվա շահույթ		–	–	5,051,925	5,051,925
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ եկամուտ		–	308,583	–	308,583
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		–	308,583	5,051,925	5,360,508
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	23	10,000,200	–	–	10,000,200
Բանկի բաժնետերերին վճարված շահաբաժիններ	23	–	–	–	–
Մնացորդը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		40,100,200	(123,332)	29,368,402	69,345,270

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն**2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2024թ.	2023թ. վերադասա- կարգված (Ծան. 2Ե)
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		23,628,896	14,398,572
Վճարված տոկոսներ		(6,225,542)	(2,038,844)
Ստացված միջնորդավճարներ		534,059	201,020
Վճարված միջնորդավճարներ		(290,381)	(85,232)
Չուտ մուտքեր փոխարժեքային տարբերություններից		1,179,273	716,848
Չուտ ելքեր շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից		5,963	(90,772)
Աշխատավարձ և այլ համարժեք վճարներ		(5,673,243)	(4,388,660)
Վճարված այլ գործառնական ծախսեր		(2,313,228)	(1,554,828)
Ստացված այլ գործառնական եկամուտներ		169,031	71,864
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունից		11,014,828	7,229,968
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերով ստացված գումարներ		(6,463,696)	–
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(122,541,844)	(32,094,174)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ		(7,074,581)	(244,195)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ		(1,748,761)	(855,254)
Այլ ակտիվներ		(1,397,097)	(1,939,457)
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարման ենթակա գումարներ		5,396,961	2,936,591
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		110,411,684	33,541,911
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ		(22,013)	89,423
Այլ պարտավորություններ		(12,528)	302,701
Չուտ դրամական միջոցներ՝ (գործառնական գործունեությունում օգտագործված)/ստացված գործառնական գործունեությունից մինչև շահույթահարկի վճարումը		(12,437,047)	8,967,514
Վճարված շահույթահարկ		(2,068,159)	(1,742,998)
Չուտ դրամական միջոցներ՝ (գործառնական գործունեությունում օգտագործված)/ստացված գործառնական գործունեությունից		(14,505,206)	7,224,516
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում		(18,745,272)	(4,317,080)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք և մարում		6,307,000	1,000,000
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(847,794)	(1,113,382)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		4,377	12,847
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(1,066,555)	(888,763)
Չուտ դրամական միջոցներ՝ օգտագործված ներդրումային գործունեությունում		(14,348,244)	(5,306,378)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Բաժնետիրական կապիտալի թողարկում	22	10,000,200	–
Բանկերից ստացված մուտքեր	32	26,301,320	26,119,172
Բանկերից ստացված վարկերի մարում	32	(22,498,848)	(29,061,929)
Թողարկված պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	32	8,701,212	4,758,175
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	32	(1,083,344)	(323,220)
Այլ փոխառու միջոցներից մուտքեր	32	7,549,195	5,363,220
Այլ փոխառու միջոցների մարում	32	(1,378,358)	(827,028)
Ստորադաս վարկերից մուտքեր	32	7,892,600	–
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	32	(265,118)	(257,266)
Չուտ դրամական միջոցներ՝ ստացված ֆինանսավորման գործունեությունից		35,218,859	5,771,124
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(292,540)	119,978
Ակնկալվող վարկային կորուստների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(1,145)	(5,272)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ		6,071,724	7,803,968
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարեվերջին		10,984,112	3,180,144
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարեվերջում	5	17,055,836	10,984,112

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

ա) Կազմակերպչական կառուցվածք և հիմնական գործունեություն

«Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ-ն («Բանկ») նախկին «Ֆասթ Կրեդիտ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ն է, որը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն 2011թ. հոկտեմբերին: Կազմակերպությունը վարկային կազմակերպության լիցենզիա է ստացել 2011թ. հոկտեմբերի 14- ին: Ունենալով ֆինանսական ոլորտում ավելի քան 30 տարվա փորձ և նպատակ ունենալով դառնալ բանկ՝ կազմակերպությունը վերջին տարիներին ակտիվորեն իրականացրել է լայնածավալ տրանսֆորմացիոն միջոցառումներ՝ ֆինանսական, մարդկային ռեսուրսների ինտեգրման, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման ուղղությամբ: ՀՀ Կենտրոնական բանկի 2022 թվականի նոյեմբերի 9-ի որոշմամբ «Ֆասթ Կրեդիտ Կապիտալ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ն ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա և այսուհետ կոչվում է «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ: Բանկի գործունեությունը վերահսկվում է Հայաստանի Կենտրոնական բանկի կողմից (ԿԲ): Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ավանդների պետական ապահովագրման համակարգի անդամ:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մոտավորապես 1096 աշխատակից (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 953 աշխատակից):

Բանկն ընդունում է բնակչությունից ավանդներ և տրամադրում է վարկեր, իրականացնում է փոխանցումներ Հայաստանում և արտերկրում, իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ և մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ իր կորպորատիվ և ֆիզիկական անձ հաճախորդներին: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0047, Լորք-Մարաշ, Գ. Հովսեփյան փ. 32/6:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

Բաժնետեր

	2024թ.	2023թ.
Վահե Բադալյան	50%	50%
Վիգեն Բադալյան	50%	50%
Ընդամենը	100%	100%

բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Հետևաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշները: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը, ինչպես նաև ընդհանուր գործարար միջավայրը շարունակում են զարգանալ: Սակայն օրենսդրության տարբեր մեկնաբանությունները և հաճախակի փոփոխությունները, այլ իրավական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ են ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2. Պատրաստման հիմունքներ

ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՀՀՄՍ) համաձայն՝ մշակված և թողարկված Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հրապարկված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՀՀՄՍԿ»):

բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեքի:

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

գ) Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ): Հանդիսանալով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթ՝ այն լավագույն կերպով արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական բովանդակությունը:

Հայաստանի Հանրապետության դրամը նաև տվյալ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: 2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ պաշտոնական փոխարժեքն է՝ 1 ԱՄՆ դոլարի համար 396.56 ՀՀ դրամ և 404.79 ՀՀ դրամ և 1 Եվրոյի համար 413.89 ՀՀ դրամ և 447.90 ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով:

դ) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կամավոր փոփոխություն

Բանկը փոխել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը՝ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը ներկայացնելու նպատակով: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարեկան ժամանակաշրջանից սկսած՝ Բանկը գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերը ներկայացնում է ուղղակի մեթոդով, ի տարբերություն նախորդ ժամանակաշրջաններում կիրառվող անուղղակի մեթոդի: Ուղղակի մեթոդով Բանկը բացահայտում է համախառն դրամական մուտքերի և համախառն դրամական վճարումների հիմնական դասերը, որոնք առաջանում են գործառնական գործունեությունից: Բանկը դիտարկում է գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի ուղղակի ներկայացման մեթոդը՝ ֆինանսական հաշվետվություններից օգտվողներին ավելի տեղին և հավաստի տեղեկատվություն տրամադրելու համար, քանի որ այն կարող է ավելի օգտակար լինել Բանկի ապագա դրամական հոսքերը գնահատելու համար:

ե) Վերադասակարգումներ

Որոշակի վերադասակարգումներ են կատարվել նախորդ տարվա ֆինանսական հաշվետվություններում՝ ընթացիկ տարվա ներկայացմանը համապատասխանելու համար: Այս վերադասակարգումները որևէ ազդեցություն չեն ունեցել զուտ շահույթի կամ սեփական կապիտալի վրա, ինչպես նախկինում ներկայացվել է:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որոշ գումարներ վերադասակարգվել են:

	Նախկինում ներկայացված	Վերադասա- կարգում	Վերադասա- կարգված
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	34,325,150	409,577	34,734,727
Այլ պարտավորություններ	1,774,439	(409,577)	1,364,862

Ինչպես նաև, 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում որոշ գումարներ վերադասակարգվել են:

	Նախկինում ներկայացված	Որոշակի վերադասա- կարգումներ	Որոշակի վերադասա- կարգումներ
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	33,132,334	409,577	33,541,911
Այլ պարտավորություններ	712,278	(409,577)	302,701
2ուտ դրամական միջոցներ գործառնական գործունեությունից նախքան շահութահարկի վճարումը	8,967,514	–	8,967,514
2ուտ դրամական միջոցներ (օգտագործված գործառնական գործունեությունում)/ գործառնական գործունեությունից ստացված	7,224,516	–	7,224,516

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2024թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար (եթե այլ բան նշված չէ): Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որը հրապարակվել է, բայց դեռևս ուժի մեջ չի մտել:

ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխություններ. Վարձակալության գծով պարտավորություն վաճառքի և հետադարձ վարձակալության գործարքներում

ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխությունները հստակեցնում են այն պահանջները, որոնք վաճառող-վարձակալող օգտագործում է վաճառքի և հետադարձ վարձակալության գործարքներում առաջացած վարձակալության գծով պարտավորությունների չափման նպատակով, ապահովելով այն փաստը, որ վաճառող-վարձակալող չի ճանաչում օգուտի կամ վնասի որևէ գումար, որը վերաբերում է դրա օգտագործման իրավունքին:

Փոփոխությունները ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում. Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ

ՀՀՄՍ 1 ստանդարտի փոփոխությունները հստակեցնում են պարտավորությունները որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ դասակարգելու պահանջները: Փոփոխությունները պարզաբանում են՝

- ▶ Ինչ է նշանակում մարումը հետաձգելու իրավունք,
- ▶ Որ հետաձգելու իրավունքը պետք է գոյություն ունենա հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում,
- ▶ Որ դասակարգման վրա չի ազդում կազմակերպության՝ հետաձգելու իրավունքը օգտագործելու հավանականությունը,
- ▶ Որ միայն այն դեպքում, երբ փոխարկելի պարտավորության մեջ ներդրված ածանցյալ գործիքն ինքնին հանդիսանում է բաժնային գործիք, ապա պարտավորության պայմանները չեն ազդի դրա դասակարգման վրա:

Ինչպես նաև, կազմակերպությունը պարտավոր է բացահայտել փաստը, երբ վարկային պայմանագրից բխող պարտավորությունը դասակարգվում է որպես ոչ ընթացիկ և կազմակերպության՝ մարումը հետաձգելու իրավունքը պայմանավորված է տասներկու ամիսների ընթացքում ապագա պայմանագրային դրույթների պահպանմամբ:

Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 և ՖՀՄՍ 7 ստանդարտներում

ՀՀՄՍ 7 *Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն* և ՖՀՄՍ 7 *Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտումներ* ստանդարտների փոփոխությունները պարզաբանում են մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածությունների հատկանիշները և պահանջում են հավելյալ բացահայտումներ նման պայմանավորվածությունների համար: Տվյալ փոփոխության մեջ բացահայտման պահանջների նպատակն է աջակցել ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողներին հասկանալու մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածությունների ազդեցությունը կազմակերպության պարտավորությունների, դրամական հոսքերի և իրացվելության ռիսկի վրա:

Փոփոխությունները ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն

Համաձայն Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2 ստանդարտների փոփոխությունների, որոնք ուժի մեջ են մտել 2023թ. հունվարի 1-ից, Բանկը վերանայել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների իր բացահայտումը: Եական հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների վերաբերյալ վերանայված տեղեկատվությունը կենտրոնացվում է այն փաստի վրա, թե ինչպես է Բանկը կիրառել ՀՀՄՍ-ների պահանջները իր հանգամանքների նկատմամբ և ինչպես է ներառում հիմնականում այն հոդվածները, որոնց մասով Բանկը ընտրել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը ՀՀՄՍ կողմից թույլատրված մեկ կամ մի քանի տարբերակներից, հոդվածներ, որոնք ենթակա են նշանակալի դատողությունների կամ գնահատումների, և բացառում է այն տեղեկատվությունը, որը միայն կրկնօրինակում կամ ամփոփում է ՀՀՄՍ-ների պահանջները, ինչպես նաև ոչ Եական հարցերի վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները:

Ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները հետևողականորեն կիրառվել է Բանկի կողմից այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ՀՀ դրամի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Արտարժույթային գործարքների վերագնահատումից առաջացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես արտարժույթի վերագնահատման տարբերություններից օգուտ/(վնաս):

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամական միջոցները, թղթակցային հաշիվները այլ բանկերում (տոստոր հաշիվներ) և ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները, ներառյալ ՀՀ դրամով պարտադիր պահուստները՝ գերծ պայմանագրային սահմանափակումներից:

Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ▶ Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ,
- ▶ Ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված վարկային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող վարկային կորուստները: Ձեռք բերված կամ սկզբնավորված վարկային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող վարկային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և, ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը վարկային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերազնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է նաև իրական արժեքի հեջի ճշգրտումներն արտացոլելու համար այն ամսաթվի դրությամբ, երբ սկսվում է համապատասխան ճշգրտման ամորտիզացիայի հաշվարկը:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո վարկային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում վարկային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին վարկային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, նույնիսկ եթե ակտիվի վարկային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (բ) (ii) կետում:

Ներկայացում

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ▶ Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- ▶ Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսային ծախսը:

Միջնորդավճարներ

Միջնորդավճարների գծով եկամուտը և ծախսը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկը ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Միջնորդավճարների գծով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական ակտիվներ

i. Դասակարգում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող.

- ▶ Ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:
- ▶ Այս պայմանների մանրամասները ներկայացվում են ստորև՝

Բանկի՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, հաճախորդներին տրված վարկերը և պահանջները բանկերի նկատմամբ:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը:

Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- ▶ Պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- ▶ Ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը,
- ▶ Բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ▶ Ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա),
- ▶ Նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխառվածության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- ▶ Պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- ▶ Լծակավորման հատկանիշը,
- ▶ Վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- ▶ Պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և
- ▶ Հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- ▶ Ֆինանսական գործիքը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ▶ Ֆինանսական գործիքի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացող օգուտները և վնասները ճանաչելով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում նույն կերպ, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները: Ապաճանաչման դեպքում կուտակային օգուտը կամ վնասը, որոնք նախկինում ճանաչվել են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից դասակարգվում են շահույթ կամ վնաս:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների ԱՎԿ-ները չեն նվազեցնում այդ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, որը մնում է իրական արժեքով: Փոխարենը, գումարը, որը հավասար է այն պահուստին, որը կառաջանար, եթե ակտիվները չափվեին ամորտիզացված արժեքով, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում որպես կուտակված արժեզրկման գումար՝ շահույթում կամ վնասում համապատասխան ծախսագրմամբ: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված վնասը ակտիվի ապաճանաչումից հետո վերադասակարգվում է շահույթի և վնասի կազմ:

Առևտրային նպատակով չափվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (կամ, ֆինանսական ակտիվի մասը կամ համանման ֆինանսական ակտիվների խմբի մասը), երբ՝

- ▶ Ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, սակայն պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրով, ինչպես նաև
- ▶ Բանկը (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցվել և չի պահպանվել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Բանկը փոխանցել է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, ո՛չ փոխանցել և ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը, ակտիվը ճանաչվում է այնքանով, որքանով Բանկը շարունակում է մասնակցություն ունենալ տվյալ ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և փոխհատուցման առավելագույն գումար, որը կարող է պահանջվել Բանկից:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), Բանկի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ լրանում է դրա գործողության ժամկետը:

Եթե նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն փոփոխված են նախորդի համեմատ, նման փոխարինումը կամ փոփոխությունը դիտվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

iii. Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր»: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների կազմում:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում՝ կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով:

Եթե հետադարձ վաճառքի պայմանագրով ձեռք բերված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

iv. Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և Բանկը մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի դեպքերով և պետք է ունենա իրավական ուժ բոլոր ստորև ներկայացված դեպքերում՝

- ▶ Բնականոն գործունեության ընթացքում,
- ▶ Պարտականությունների չկատարման դեպքում,
- ▶ Կազմակերպության կամ դրա որևէ գործընկերոջ վճարունակ չլինելու կամ լուծարման ժամանակ:

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարածվում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

v. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ՝ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- ▶ Վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացվում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ, և
- ▶ Մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկը իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Բանկը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը՝ դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ Ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- ▶ Գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է «միայն մայր գումարի և դրա գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ» չափանիշի հետ անհամապատասխանության:

Եթե դրամական հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա, որպես կանոն, փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես փոփոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրս գրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես՝ ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չեն որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկը իրականացնում է նաև որակական գնահատում, որպեսզի գնահատի փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես փոփոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Փոփոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման փոփոխությունն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են:

Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Բանկը իրականացնում է փոփոխության՝ նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ▶ Ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- ▶ Գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ▶ Փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ▶ Ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերը (ներառյալ վճարվող և ստացվող այլ վճարների զուտ գումարները) սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչելիս ներկա արժեքը նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից:

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, զեղչելով փոփոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «Վարկային կորուստների գծով ծախս» հոդվածում ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ/պարտքերի գանձման միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների վերադարձմանը վերաբերող Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկերը, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ և ֆինանսական վարձակալության գծով եկամուտի ճանաչում

Վարձակալության սկիզբը համարվում է վարձակալության պայմանագրի կնքման ամսաթվի և կողմերի կողմից վարձակալության հիմնական դրույթների մասով պարտավորությունների ստանձման ամսաթվից ամենավաղը: Այս ամսաթվի դրությամբ՝

- ▶ Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն, և
- ▶ Որոշվում են վարձակալության ժամկետի մեկնարկի դրությամբ ճանաչվելիք գումարները:

Վարձակալության սկիզբ է համարվում այն ամսաթիվը, երբ վարձակալն իրավասու է իրագործել վարձակալված ակտիվն օգտագործելու իր իրավունքը: Դա վարձակալության սկզբնական ճանաչման ամսաթիվն է (այսինքն՝ վարձակալությունից բխող ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների կամ ծախսերի ճանաչումը, ըստ անհրաժեշտության):

Ֆինանսական վարձակալության մեկնարկից հետո Բանկը ճանաչում է վարձակալության մեջ զուտ ներդրումը, որը նվազագույն վարձավճարների գծով ստացվելիք գումարն է՝ վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով գեղջված: Համախառն ներդրումների և դրա ներկա արժեքի միջև տարբերությունը գրանցվում է որպես ֆինանսական վարձակալության չվաստակած եկամուտ:

Ֆինանսական եկամտի ճանաչումը հիմնված է այնպիսի գրաֆիկի վրա, որն ապահովում է հատուցման հաստատուն պարբերական դրույք ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում վարձատուի զուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների սկզբնական գնահատման մեջ:

Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող Հայաստանի հանրապետության պետական պարտքային արժեթղթերը, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կորպորատիվ պարտատուները՝ թողարկված հայկական թողարկողի կողմից և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող տեղական ընկերությունների բաժնային արժեթղթերը:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Արժեքը ներառում է գնման գինը՝ ներառյալ ներկրման տուրքերը, չփոխհատուցվող հարկերը և ուղղակիորեն վերագրելի այլ ծախսերը, ինչպես նաև այն բոլոր ծախսերը, որոնք կատարվել են ակտիվները աշխատանքային վիճակի և դրանց նպատակային օգտագործման համար անհրաժեշտ վայր հասցնելու համար: Շահագործման և նախաարտադրության ծախսերը ներառված չեն հիմնական միջոցների արժեքի մեջ:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

Հիմնական միջոցների գծով հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ հիմնական միջոցի տարրի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կազմակերպություն կհոսեն սպասվածից ավելի մեծ գումարով: Վերանորոգումը և սպասարկումը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ոպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Ակտիվների մաշվածության գումարը պետք է բաշխվի համակարգված հիմունքներով դրա օգտակար ծառայության ընթացքում:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Հողատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

– շենքեր	20 տարի
– համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ	1-8 տարի
– փոխադրամիջոցներ	8 տարի
– տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ	8 տարի

Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է բռնագանձված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ ունի իրացման ամբողջական և վերջնական իրավունքներ գրավի նկատմամբ:

Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները: Սկզբնական ճանաչման պահին բռնագանձված ակտիվները չափվում են այն վարկի հաշվեկշռային արժեքով, որի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում՝ ներառյալ գրավի առգրավման ընթացքում կրած ծախսումները: Իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի հետ կապված ծախսումները, իրենից ներկայացնում է գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում հանած համապատասխան վաճառքի ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բռնագանձված ակտիվները վերանայվում են վաճառքի համար պահվող դասակարգման չափանիշներին համապատասխանելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են՝ չափանիշները բավարարելու դեպքում:

Բռնագանձված ակտիվների օտարումից օգուտը և կորուստը ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկու իրական արժեքը որոշելու նպատակով օգտագործվում են Լոնդոնի մետաղների բորսայի գները:

Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են՝ գեղջելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը գեղջման՝ մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը բնականոն գործունեության ընթացքում արժույթային և կապիտալի շուկաներում օգտագործում է տարատեսակ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ: Այդ ֆինանսական գործիքները նախատեսված են առևտրի համար և սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշման հիման վրա կամ գնորոշման մոդելներով, որոնք հիմնված են բազիսային գործիքների ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային արժեքների և այլ գործոնների վրա: Դրական իրական արժեքով ածանցյալ ֆինանսական գործիքները արտացոլվում են ակտիվների կազմում, իսկ բացասական արժեք ունեցողները՝ պարտավորությունների կազմում: Նշված գործիքներից ստացված արդյունքները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես առևտրական նպատակով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից զուտ շահույթ/(վնաս)՝ կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը հիբրիդային գործիքի բաղադրիչ է, որը ներառում է նաև ոչ ածանցյալ հիմնական պայմանագիր, որի արդյունքում համակցված գործիքի դրամական հոսքերի մի մասը տատանվում է առանձին ածանցյալ գործիքի նման: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը առաջացնում է փոփոխություններ որոշ կամ բոլոր դրամական միջոցների հոսքերում, որոնք հակառակ դեպքում պահանջվում էին պայմանագրով, կախված սահմանված տոկոսադրույքից, ֆինանսական գործիքի գնից, ապրանքի գնից, արտարժույթի փոխարժեքից, գների ինդեքսից կամ դրույքից, վարկային վարկանշից կամ ինդեքսից կամ այլ փոփոխականից, պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այն հատուկ չէ պայմանագրի կողմի համար: Ֆինանսական գործիքին կցված, բայց այդ գործիքից անկախ՝ ըստ պայմանագրի փոխանցելի ածանցյալ գործիքը, կամ գործիքը, որի պայմանագրային կողմը տարբերվում է այդ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմից, չի հանդիսանում ներկառուցված ածանցյալ գործիք, այլ առանձին ածանցյալ գործիք է:

Պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական «հիմնական» պայմանագրերի մեջ ներկառուցված ածանցյալ գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ և հաշվառվում են իրական արժեքով, եթե համապատասխանում են ածանցյալ գործիքի վերոնշյալ սահմանմանը, նրանց տնտեսական հատկանիշները և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն «հիմնական» պայմանագրի հետ, և «հիմնական» պայմանագիրը չի համարվում առևտրային նպատակներով կնքված կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքները, որոնք առանձնացվել են «հիմնական»-ից, հաշվառվում են առևտրային պորտֆելում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում:

Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են բիզնես մոդելի և SPPI- ի գնահատումների հիման վրա:

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները՝ զտած հարկերի ազդեցությամբ,՝, ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հոդվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունները ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

բ) Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Հետաձգված հարկային ակտիվներ ճանաչվում են չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ ապագայում կստացվի հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Ապագա հարկվող շահույթը որոշվում է հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումից առաջացող գումարի հիման վրա: Եթե հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գումարը բավարար չէ հետաձգված հարկային ակտիվն ամբողջությամբ ճանաչելու համար, դիտարկվում է գոյություն ունեցող ժամանակավոր տարբերությունների մարումներով ճշգրտված ապագա հարկվող շահույթը, որը որոշվում է Բանկի գործարար ծրագրերի հիման վրա: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի: Այս նվազեցումները վերականգնվում են, եթե մեծանում է ապագա հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը:

Զճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճանաչվում են այն չափով, որով հավանական է, որ Կազմակերպությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է դրանք օգտագործվել:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ Էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Կազմակերպությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Սեզմենտային հաշվետվություններ

Գործառնական սեզմենտը Բանկի բաղադրիչ է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից այն կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր (ներառյալ նույն Բանկի այլ բաղադրիչների հետ գործարքների վերաբերյալ հասույթները ու ծախսերը), որի գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեզմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով, և որի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն: Բանկի սեզմենտային հաշվետվությունը հիմնված է հետևյալ գործառնական սեզմենտների վրա՝ մանրածախ բանկային գործունեություն, կորպորատիվ բանկային գործունեություն, առևտրային:

գ) Դեռևս չգործող, սակայն հրապարակված ստանդարտներ

Ստորև նկարագրված են հրապարակված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկման ժամանակ դեռևս ուժի մեջ չեն եղել: Բանկը պատրաստվում է կիրառելիության դեպքում ընդունել այս նոր և փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, երբ դրանք ուժի մեջ մտնեն:

Փոխանակելիության բացակայություն - ՀՀՄՍ 21 ստանդարտի փոփոխություններ

2023 թվականի օգոստոսին ՀՀՄՍ-ն հրապարակեց ՀՀՄՍ 21 *Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ* ստանդարտի փոփոխությունները՝ հստակեցնելու, թե ինչպես պետք է կազմակերպությունը գնահատի՝ արդյոք արտարժույթը փոխանակելի է, և ինչպես պետք է որոշի սփոթ փոխարժեքը փոխանակելիության բացակայության դեպքում: Փոփոխությունները նաև պահանջում են տեղեկատվության բացահայտում, որը թույլ է տալիս կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողներին հասկանալ, թե ինչպես է մեկ այլ արժույթով փոխանակման ոչ ենթակա արժույթը ազդում կամ ակնկալվում է, որ կազմակերպության ֆինանսական արդյունքների, ֆինանսական վիճակի և դրամական հոսքերի վրա:

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2025թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վաղաժամկետ ընդունումը թույլատրվում է, սակայն անհրաժեշտ են բացահայտումներ: Փոփոխությունների կիրառման դեպքում կազմակերպությունը չի կարող վերաներկայացնել համեմատական տեղեկատվությունը:

Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունները Էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

գ) Դեռևս չգործող, սակայն հրապարակված ստանդարտներ (շարունակություն)

Փոփոխություններ ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման մեջ. Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 7 ստանդարտներում

2024 թվականի մայիսի 30-ին ՀՀՄՍԻ -ն հրապարակել է ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 7 ստանդարտների փոփոխությունները - Փոփոխություններ ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման մեջ (այսուհետ՝ Փոփոխություններ): Փոփոխությունները ներառում են՝

- ▶ Պարզաբանում, որ ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է «մարման ամսաթվին» և ներկայացնում է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընտրության հնարավորություն (եթե բավարարված են հատուկ պայմաններ)՝ ապաճանաչել մարված ֆինանսական պարտավորությունը՝ կիրառելով էլեկտրոնային վճարային համակարգ մինչև մարման ամսաթիվը,
- ▶ Լրացուցիչ ուղեցույց այն մասին, թե ինչպես պետք է գնահատվեն պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը բնապահական, սոցիալական և կորպորատիվ կառավարման և նմանատիպ հատկանիշներով ֆինանսական ակտիվների համար,
- ▶ Պարզաբանումներ այն մասին, թե ինչն է «առանց ռեգրեսի հատկանիշների» և որոնք են պայմանագրորեն կապակցված գործիքների բնութագրերը,
- ▶ Պայմանական հատկանիշներով ֆինանսական գործիքների բացահայտման և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով դասակարգված բաժնային գործիքների բացահայտման լրացուցիչ պահանջներ:

Փոփոխություններն ուժի մեջ են 2026թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Վաղ ընդունումը թույլատրվում է միայն ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և համապատասխան բացահայտումների համար փոփոխությունները վաղաժամ ընդունելու հնարավորությամբ: Բանկը ներկայումս մտադիր չէ վաղաժամ ընդունել Փոփոխությունները:

Ինչ վերաբերում է էլեկտրոնային վճարային համակարգի միջոցով մարվող ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման փոփոխություններին, Բանկը ներկայումս գնահատում է բոլոր Էական էլեկտրոնային վճարային համակարգերը, որոնք օգտագործվում են տարբեր իրավասություններում, որտեղ նա իրականացնում է իր գործունեությունը, որպեսզի գնահատի, թե արդյոք փոփոխությունները կհանգեցնեն Էական փոփոխության ընթացիկ գործունեության հետ կապված և արդյոք այն համապատասխանում է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման պայմաններին մինչև մարման ամսաթիվը նմանատիպ ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման գծով: Ավելին, Բանկը վերանայում է իր բոլոր վճարային համակարգերը (օրինակ՝ չեկեր, կրեդիտ քարտեր, դեբետային քարտեր)՝ ապահովելու, որպեսզի համապատասխան ֆինանսական ակտիվները ապաճանաչվեն, երբ մարված է դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ իրավունքը, և որպեսզի համապատասխան ֆինանսական պարտավորությունները ապաճանաչվեն մարման ամսաթվին:

Բացի այդ, Բանկը գնահատում է Փոփոխությունների ազդեցությունը իր ֆինանսական ակտիվների վրա, որոնք ներառում են բնապահական, սոցիալական և կառավարման հետ կապված հատկանիշներ և այլ նմանատիպ պայմանական հատկանիշներ, ինչպես նաև առանց ռեգրեսի իրավունքի ֆինանսավորման և պայմանագրորեն կապակցված գործիքների վրա:

Ներկայումս Բանկը աշխատում է բացահայտել այն բոլոր ազդեցությունները, որոնք փոփոխությունները կունենան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 18 ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում և բացահայտում

2024 թվականի ապրիլին ՀՀՄՍԻ-ն հրապարակել է ՖՀՄՍ 18 ստանդարտը, որը փոխարինում է ՀՀՄՍ 1 Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում ստանդարտին: ՖՀՄՍ 18-ը նոր պահանջներ է ներկայացնում շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ներկայացման գծով՝ ներառյալ որոշ հանրագումարներ և միջանկյալ հանրագումարներ: Ավելին, կազմակերպությունները պարտավոր են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում բոլոր եկամուտներն ու ծախսերը դասակարգել ըստ հինգ կատեգորիաների՝ գործառնական, ներդրումային, ֆինանսավորման, շահութահարկ, ընդհատված գործառնականություններ, որոնցից առաջին երեք կատեգորիաները նոր են:

Այն նաև պահանջում է նոր, ղեկավարության կողմից սահմանած կատարողականի չափորոշիչների, եկամուտների և ծախսերի միջանկյալ հանրագումարների բացահայտում և ներառում է ֆինանսական տեղեկատվության համախմբման և տարանջատման նոր պահանջներ՝ հիմնված հիմնական ֆինանսական հաշվետվությունների և ծանոթագրությունների «դերերի» վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

գ) Դեռևս չգործող, սակայն հրապարակված ստանդարտներ (շարունակություն)

Բացի այդ, ՀՀՄՍ 7 *Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն* ստանդարտում կատարվել են նեղ շրջանակի փոփոխություններ, որոնք ներառում են գործառնություններից դրամական հոսքերի՝ անուղղակի մեթոդով որոշելու մեկնարկային կետի փոփոխություն՝ «շահույթ կամ վնաս»-ից դեպի «գործառնական շահույթ կամ վնաս» և շահաբաժիններից ու տոկոսագումարներից դրամական հոսքերի դասակարգման ընտրության հնարավորության վերացում: Ավելին, որոշակի համապատասխան փոփոխություններ են կատարվել մի քանի այլ ստանդարտներում:

ՀՀՄՍ 18 ստանդարտը և այլ ստանդարտների փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2027թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է, սակայն անհրաժեշտ է բացահայտում: ՀՀՄՍ 18-ը կիրառվելու է հետընթաց:

Ներկայումս Բանկը աշխատում է բացահայտել այն բոլոր ազդեցությունները, որոնք փոփոխությունները կունենան հիմնական ֆինանսական հաշվետվությունների և ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունների վրա:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

ՀՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են ունենում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները՝ հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք խելամիտ են համարվում տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Երբ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք արտացոլված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, չեն կարող ստացվել ակտիվ շուկաներից, դրանք որոշվում են գնահատման տարբեր մեթոդների կիրառմամբ, որոնք ներառում են գնահատման մոդելների օգտագործումը: Այս մոդելների ելակետային տվյալները վերցվում են դիտարկելի շուկաներից, հնարավորության դեպքում, բայց անհնարինության դեպքում, իրական արժեքները սահմանելու համար պահանջվում է գնահատում: Դատողությունները և գնահատումները ներառում են իրացվելիության և մոդելային մուտքերի նկատառումներ: Իրական արժեքի որոշման վերաբերյալ լրացուցիչ մանրամասների համար տես Ծան. 28:

Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկումից կորուստներ

ՀՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստի գնահատումը ֆինանսական ակտիվների բոլոր դասերի համար պահանջում է դատողություն, մասնավորապես՝ ապագա դրամական հոսքերի գումարի և ժամանակի և գրավի արժեքի գնահատումը՝ արժեզրկման գծով վնասների որոշման և վարկային ռիսկի զգալի աճի գնահատման ժամանակ: Այս գնահատումները պայմանավորված են մի շարք գործոններով, որոնց փոփոխությունները կարող են հանգեցնել պահուստների տարբեր մակարդակների: Բացի այդ, խոշոր բիզնեսի խափանումները կարող են առաջացնել իրացվելիության խնդիրներ որոշ կազմակերպությունների և սպառողների համար:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ (շարունակություն)

Բանկի՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկները ելնում են բարդ մոդելներից, որոնց հիմքում ընկած են մի շարք ենթադրություններ՝ փոփոխական մուտքային տվյալների ընտրության և նրանց փոխկապակցվածության վերաբերյալ (տես Ծան. 27): ԱՎԿ մոդելների տարրերը, որոնք համարվում են հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ, ներառում են՝

- ▶ Կիճակագրական մոդելներ դեֆոլտի հավանականությունը (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքը (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD) խմբային հիմունքով գնահատելու համար,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվների սեզոնականությունը, երբ դրանց ԱՎԿ-ն հաշվարկված է խմբային հիմունքով,
- ▶ ԱՎԿ մոդելների մշակումը, ներառյալ տարբեր բանաձևերը և մուտքային տվյալների ընտրությունը,
- ▶ Մակրոտնտեսական սցենարների և տնտեսագիտական մուտքային տվյալների միջև կապվածության որոշումը, ինչպիսիք են գործազրկության մակարդակը և գրավի արժեքները, և ազդեցությունը դեֆոլտի հավանականության (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի իրական արժեքի (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի (LGD) վրա,
- ▶ Հեռանկարային մակրոտնտեսական սցենարների ընտրությունը և դրանց հավանականության կշիռը՝ տնտեսական տվյալները ԱՎԿ մոդելների մեջ արտացոլելու համար:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկված պահուստների գումարը կազմել է 2,097,280 հազ. ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 2,232,091 հազար ՀՀ դրամ): Մանրամասները ներկայացված են Ծան. 9-ում:

Կլիմային առնչվող հարցեր

Բանկն իր գնահատումներում և ենթադրություններում ըստ անհրաժեշտության դիտարկում է կլիմային առնչվող հարցերը: Այս գնահատումը ներառում է Բանկի վրա հնարավոր ազդեցությունների լայն շրջանակ՝ պայմանավորված ֆիզիկական և անցումային ռիսկերով: Բանկը կարծում է, որ իր բիզնես մոդելը և պրոդուկտները մրցունակ կլինեն ցածր ածխածնային տնտեսության անցման դեպքում, և հետաքրքիր է, որ կլիմային առնչվող հարցերը չեն հանգեցնում ֆինանսական հաշվետվությունների յուրաքանչյուր հոդվածի հիմքում ընկած գնահատումների և ենթադրությունների էական անորոշության: Չնայած այն փաստին, որ կլիմային առնչվող ռիսկերը ներկայումս կարող են նշանակալի ազդեցություն չունենալ չափման վրա, Բանկը ուշադիր հետևում է համապատասխան փոփոխություններին և զարգացումներին, ինչպիսին է կլիմայի վերաբերյալ Նոր օրենսդրությունը:

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Ընթացիկ հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները (չսահմանափակված մաս, տես Ծան. 6)	10,138,819	2,833,161
Կանխիկ դրամական միջոցներ	6,004,925	7,756,921
Ընթացիկ հաշիվներ այլ բանկերում	919,628	400,421
	17,063,372	10,990,503
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(7,536)	(6,391)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	17,055,836	10,984,112

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ՀՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվների մնացորդները ներառում են պարտադիր պահուստներ 4,882,993 հազար ՀՀ դրամի չափով (2023թ.՝ 1,295,257 հազար ՀՀ դրամ):

Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոնացված դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ԿԲ-ում՝ ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների 4%-ի (2023թ.՝ 4%) և արտարժույթով ներգրավված գումարների 18%-ի չափով (2023թ.՝ 18%):

Բանկերը պարտավոր են արտարժույթով ներգրավված գումարների 6%-ը (2023թ.՝ 6%) պահել ՀՀ ԿԲ-ում որպես դրամով դեպոնացված միջոցներ և 12%-ը (2023թ.՝ 12%)՝ արտարժույթով:

Ավելին, բանկերի՝ արտարժույթով պահուստավորված միջոցների ելքագրման հնարավորությունը սահմանափակված է: Հետևաբար, Բանկը արտարժույթով պահուստավորված միջոցները դասակարգում է որպես «Պահանջներ բանկերի նկատմամբ» (Ծան. 6):

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (շարունակություն)

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	2024թ.	2023թ.
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	6,391	1,119
ԱՎԿ փոփոխություններ	1,145	5,272
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,536	6,391

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

6. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ներառում են՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Պարտադիր պահուստ ԶԶ ԿԲ-ում (արտարժույթով) (Ծան. 5)	2,458,944	964,802
ԶԶ ԿԲ-ում սառեցված գումարներ	235,000	–
	2,693,944	964,802
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(1,496)	(507)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,692,448	964,295

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ԶԶ ԿԲ-ում պարտադիր պահուստները ներառում են արտարժույթով պահուստներ՝ 2,458,944 հազար ԶԶ դրամի չափով (2023թ.՝ 964,802 հազար ԶԶ դրամ) (Ծանոթագրություն 5):

ԶԶ ԿԲ-ում սառեցված գումարը հանդիսանում է անտոկոս ավանդ (վարկային քարտի մարման ավանդ), որը հաշվարկվում է ԶԶ ԿԲ-ի կողմից հրապարակված կանոնակարգերի համաձայն և որն ունի ելքագրման սահմանափակ հնարավորություն:

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ամբողջությամբ վերագրված են փուլ 1-ին: ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

	2024թ.	2023թ.
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	507	58
ԱՎԿ փոփոխություններ	989	449
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,496	507

Բանկերի նկատմամբ պահանջների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

7. Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Ֆինանսական հաստատություններից ստացվելիք գումարներ	3,391,044	–
Բանկերից ստացվելիք գումարներ	3,004,073	–
	6,395,117	–
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(33,314)	–
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ	6,361,803	–

7. Հակադարձ հետզնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)**ԱՎԿ պահուստ**

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	–	–
ԱՎԿ փոփոխություններ	33,314	–
	33,314	–

Հակադարձ հետզնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարները հայկական հեղինակավոր բանկերից և ֆինանսական հաստատություններից գումարներ են: Բոլոր գումարները դասակարգվել են փուլ 1-ում և չափվում են ամորտիացված արժեքով 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

8. Ներդրումային արժեթղթեր

2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներդրումային արժեթղթերը ներառում են՝

	2024թ.	2023թ.
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	11,868,905	5,242,363
Կորպորատիվ պարտատուներ	1,021,611	–
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր՝ հետզնման պայմանագրերով գրավադրված		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	8,671,386	3,126,410
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	21,561,902	8,368,773
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային արժեթղթեր		
Չգնանշված բաժնային արժեթղթեր – տեղական ընկերություններ	260,077	16,500
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային արժեթղթեր	260,077	16,500
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	21,821,979	8,385,273
Վարկային կորստի գծով պահուստ	(24,630)	(102,392)
Հաշվեկշռային արժեք – իրական արժեք	21,821,979	8,282,881

Պարտքային գործիքների վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 27-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

8. Ներդրումային արժեթղթեր (շարունակություն)

Բոլոր մնացորդները վերագրված են փուլ 1-ին: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և համապատասխան ԱՎԿ-ների փոփոխությունները հետևյալն են՝

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր

	2024թ.	2023թ.
Իրական արժեքը հունվարի 1-ի դրությամբ	8,368,773	4,551,296
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	20,200,378	4,906,453
Մարված ակտիվներ	(7,315,832)	(1,491,620)
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	308,583	402,644
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	21,561,902	8,368,773

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր

	2024թ.	2023թ.
Իրական արժեքը հունվարի 1-ի դրությամբ	102,392	52,083
ԱՎԿ փոփոխություն	(77,762)	50,309
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	24,630	102,392

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	75,648,641	54,146,491
Կորպորատիվ վարկեր	65,430,666	13,592,765
Հիփոթեքային վարկեր և անշարժ գույքով ապահովված այլ վարկեր	61,571,880	19,274,800
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	10,811,608	3,990,127
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	213,462,795	91,004,183
Արժեզրկման պահուստ	(2,197,200)	(2,232,091)
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր ամորտիզացված արժեքով	211,265,595	88,772,092

Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ

2023 թվականից սկսած Բանկը վերանայել է իր՝ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունների և համապատասխան ԱՎԿ վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացումը և 2023 թվականից սկսած փոփոխությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացրել է առանձին իրավաբանական և ֆիզիկական անձ հաճախորդների համար: Այս փոփոխությունները կատարվել են օգտվողներին տրամադրվող ֆինանսական տեղեկատվության պարզությունն ու արդիականությունը բարձրացնելու համար:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

**Հաճախորդներին տրված վարկեր՝
Ֆիզիկական անձինք**

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	57,816,576	14,225,826	5,369,016	77,411,418
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	140,789,236	-	-	140,789,236
Մարված ակտիվներ	(53,419,240)	(11,865,792)	(4,200,549)	(69,485,581)
Տեղափոխում փուլ 1	161,999	(161,999)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(21,735,734)	21,825,461	(89,727)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(2,552,178)	(229,037)	2,781,215	-
Վերականգնումներ	-	-	176,281	176,281
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(687,582)	(687,582)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(73,199)	(52,612)	(45,832)	(171,643)
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	120,987,460	23,741,847	3,302,822	148,032,129

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ (շարունակություն)

**Հաճախորդներին տրված վարկեր՝
ֆիզիկական անձինք**

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	325,960	495,501	1,310,036	2,131,497
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,584,620	-	-	1,584,620
Մարված ակտիվներ	(394,550)	(403,880)	(699,898)	(1,498,328)
Տեղափոխում փուլ 1	461	(461)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(893,229)	894,590	(1,361)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(298,150)	(34,388)	332,538	-
Մոդելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	156,970	16,989	(17,166)	156,793
Չեղչի ամորտիզացիա	-	-	18,239	18,239
Վերականգնումներ	-	-	176,281	176,281
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(687,582)	(687,582)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	192	960	8,859	10,011
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	482,274	969,311	439,946	1,891,531

**Հաճախորդներին տրված վարկեր՝
իրավաբանական անձինք**

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	13,291,083	213,533	88,149	13,592,765
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	60,850,518	-	-	60,850,518
Մարված ակտիվներ	(8,786,795)	(193,067)	(86,574)	(9,066,436)
Տեղափոխում փուլ 1	11,204	(11,204)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(75,781)	75,781	-	-
Տեղափոխում փուլ 3	(478,332)	-	478,332	-
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	57,656	(2,262)	(1,575)	53,819
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	64,869,553	82,781	478,332	65,430,666

**Հաճախորդներին տրված վարկեր՝
իրավաբանական անձինք**

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	15,477	26,331	58,786	100,594
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	133,547	0	-	133,547
Մարված ակտիվներ	(13,598)	(32,353)	(210,049)	(256,000)
Տեղափոխում փուլ 1	4	(4)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(8,759)	8,759	-	-
Տեղափոխում փուլ 3	(150,627)	-	150,627	-
Մոդելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	69,787	6,580	250,114	326,481
Չեղչի ամորտիզացիա	-	-	33	33
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(78)	56	1,034	1,012
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,753	9,369	250,545	305,667

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

**Հաճախորդներին տրված վարկեր՝
ֆիզիկական անձինք**

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	32,843,051	18,372,568	6,413,304	57,628,923
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	58,563,285	-	-	58,563,285
Մարված ակտիվներ	(20,959,576)	(13,070,708)	(4,390,124)	(38,420,408)
Տեղափոխում փուլ 1	829,042	(796,089)	(32,953)	-
Տեղափոխում փուլ 2	(11,172,337)	11,641,623	(469,286)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(2,346,651)	(1,936,425)	4,283,076	-
Վերականգնումներ	-	-	231,317	231,317
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(673,675)	(673,675)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	59,762	14,857	7,357	81,976
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	57,816,576	14,225,826	5,369,016	77,411,418

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ (շարունակություն)

**Հաճախորդներին տրված վարկեր՝
Ֆիզիկական անձինք**

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	228,056	813,952	1,627,289	2,669,297
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	974,739	-	-	974,739
Մարված ակտիվներ	(144,525)	(533,172)	(1,513,531)	(2,191,228)
Տեղափոխում փուլ 1	46,883	(42,806)	(4,077)	-
Տեղափոխում փուլ 2	(403,241)	492,570	(89,329)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(291,606)	(91,169)	382,775	-
Մոդելների, էլակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	(84,469)	(144,390)	1,223,508	994,649
Չեղքի ամորտիզացիա	-	-	125,154	125,154
Վերականգնումներ	-	-	231,317	231,317
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(673,675)	(673,675)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	123	516	605	1,244
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	325,960	495,501	1,310,036	2,131,497

**Հաճախորդներին տրված վարկեր՝
Իրավաբանական անձինք**

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեք 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,393,449	114,088	4,482	1,512,019
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	12,476,665	-	-	12,476,665
Մարված ակտիվներ	(397,164)	(8,344)	(68,668)	(474,176)
Տեղափոխում փուլ 1	3,655	(3,655)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(192,209)	196,691	(4,482)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(4,223)	(85,822)	90,045	-
Վերականգնումներ	-	-	64,446	64,446
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	10,910	575	2,326	13,811
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,291,083	213,533	88,149	13,592,765

**Հաճախորդներին տրված վարկեր՝
Իրավաբանական անձինք**

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	21,739	36,828	2,088	60,655
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	22,643	-	-	22,643
Մարված ակտիվներ	(3,545)	(1,939)	(64,446)	(69,930)
Տեղափոխում փուլ 1	1,908	(1,908)	-	-
Տեղափոխում փուլ 2	(7,552)	9,641	(2,089)	-
Տեղափոխում փուլ 3	(2,818)	(31,441)	34,259	-
Մոդելների, էլակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	(16,906)	15,129	24,377	22,600
Վերականգնումներ	-	-	64,446	64,446
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	8	21	151	180
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,477	26,331	58,786	100,594

Գրավ և վարկային ռիսկի բարելավման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի տեսակն ու չափը կախված է վարկառուի վարկային ռիսկի գնահատականից: Բանկի կողմից սահմանված են ապահովման միջոցների թույլատրելիության և գնահատման չափորոշիչներ:

Գրավի հիմնական տեսակներն են՝

- ▶ Ոսկի,
- ▶ Անշարժ գույք

Ղեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին և պահանջում է լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)**Գրավ և վարկային ռիսկի բարելավման այլ միջոցներ (շարունակություն)**

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է գրավի ընթացիկ իրական արժեքների և արժեզրկված ակտիվների (փուլ 3) վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքների վերլուծությունը՝

	Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը							Զուտ ենթարկվածություն	Համապատասխան ԱՎԿ
	Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը	Կանխիկ միջոցներ/ ավանդներ	Անշարժ գույք	Ոսկի	Այլ	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ		
31 դեկտեմբեր 2024թ.									
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	2,927,032	–	–	3,323,924	–	(454,432)	2,869,492	57,540	331,401
Հիփոթեքային վարկեր	354,290	–	532,400	–	–	(181,208)	351,192	3,098	97,189
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	478,332	–	610,880	–	–	(132,548)	478,332	–	150,627
	21,500	1,046	24,400	–	–	(17,097)	8,349	13,151	11,356
	3,781,154	1,046	1,167,680	3,323,924	–	(785,285)	3,707,365	(73,789)	590,573
	Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը							Զուտ ենթարկվածություն	Համապատասխան ԱՎԿ
	Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը	Կանխիկ միջոցներ/ ավանդներ	Անշարժ գույք	Ոսկի	Այլ	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ		
31 դեկտեմբեր 2023թ.									
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	4,732,632	–	–	4,894,098	–	(373,662)	4,520,436	212,396	1,014,419
Հիփոթեքային վարկեր	581,713	–	707,200	–	–	(199,892)	507,308	74,405	254,217
Այլ կորպորատիվ վարկեր	88,149	–	–	–	100,000	(16,097)	83,903	4,246	58,786
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	54,670	–	–	–	9,648	(3,106)	6,542	48,128	41,400
	5,457,164	–	707,200	4,894,098	109,648	(592,757)	5,118,189	338,975	1,368,822

Գրավադրված ակտիվներ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 14,450,595 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով հաճախորդներին տրված ակտիվները (2023թ.՝ 9,145,692 հազար ՀՀ դրամ) հանդիսանում են գրավ այլ փոխառու միջոցների համար (տես Ծան. 19):

Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում

2024թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ երրորդ կողմ հանդիսացող տասը խոշորագույն վարկառուներին տրամադրված վարկերի գումարը կազմել է 43,017,528 հազար ՀՀ դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 20.2%) (2023թ.՝ 6,463,784 հազար ՀՀ դրամ կամ 7.1%):

2024թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ վարկերի գծով ստեղծվել է պահուստ՝ 102,960 հազար ՀՀ դրամի չափով (2023թ.՝ 6,815 հազար ՀՀ դրամ):

Վարկերը տրամադրվել են հետևյալ հաճախորդներին՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Անհատներ	148,026,462	77,399,816
Մասնավոր ընկերություններ	64,705,829	12,983,195
Ֆինանսական հաստատություններ	730,504	621,172
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	213,462,795	91,004,183
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(2,197,200)	(2,232,091)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	211,265,595	88,772,092

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)**Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում (շարունակություն)**

Վարկերը հիմնականում տրամադրվում են ՀՀ հաճախորդներին՝ տնտեսության հետևյալ ոլորտներում գործող՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Անհատներ	148,026,462	77,399,816
Շինարարություն	22,898,409	3,439,042
Գյուղատնտեսություն և սննդի մշակում	17,556,730	924,895
Առևտրային ընկերություններ	13,837,718	4,211,509
Արտադրություն	6,259,391	601,785
Ծառայությունների ոլորտ	4,046,330	3,771,036
Ֆինանսական հատված	730,504	621,172
Այլ	107,251	34,927
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	213,462,795	91,004,183
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(2,197,200)	(2,232,091)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	211,265,595	88,772,092

10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

Ֆինանսական վարձակալությունները տրամադրվել են հետևյալ հաճախորդներին՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Մասնավոր ընկերություններ	7,258,633	255,096
Համախառն ֆինանսական վարձակալություն	7,258,633	255,096
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(22,631)	(468)
Չուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	7,236,002	254,628

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը տարվա ընթացքում հետևյալն է՝

Վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	2024թ.	2023թ.
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը հունվարի 1-ի դրությամբ	255,096	295,741
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	8,107,536	–
Մարված ակտիվներ	(1,033,329)	(51,592)
Արտարժույթի փոխարկումների գծով ճշգրտումներ	(70,670)	10,947
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,258,633	255,096
Վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	2024թ.	2023թ.
ԱՎԿ հունվարի 1-ի դրությամբ	468	–
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	23,011	563
Մարված ակտիվներ	(5,016)	(95)
Մոդելների, ելակետային տվյալների փոփոխություն և այլ շարժեր	4,636	–
Արտարժույթի փոխարկումների գծով ճշգրտումներ	(468)	–
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,631	468

Ֆինանսական վարձակալության պայմանագրերը առավելապես կնքվել են ՀՀ հաճախորդների հետ, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ոլորտներում.

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Ծառայությունների ոլորտ	3,120,883	18,945
Արտադրություն	2,560,391	–
Գյուղատնտեսություն և սննդի մշակում	1,183,482	131,409
Շինարարություն	217,470	104,742
Առևտրային ընկերություններ	176,407	–
Համախառն ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	7,258,633	255,096
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(22,631)	(468)
Չուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	7,236,002	254,628

10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների վերլուծությունը:

Համախառն ներդրում ֆինանսական վարձակալությունում

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Մինչև 1 տարի	1,582,649	53,703
1-ից 2 տարի	1,953,054	82,399
2-ից 3 տարի	1,936,597	89,575
3-ից 4 տարի	1,566,964	41,653
4-ից 5 տարի	1,680,720	22,982
Ավելի քան 5 տարի	1,985,581	53,479
	10,705,565	343,791
Չվաստակված ապագա եկամուտ ֆինանսական վարձակալությունից	(3,446,932)	(88,695)
Ֆինանսական վարձակալության գծով գույքի ներդրման գումարը՝ Նախքան արժեզրկման պահուստը	7,258,633	255,096
Արժեզրկման պահուստ	(22,631)	(468)
Չուտ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	7,236,002	254,628

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Հիմնական միջոցների և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

Շենքեր	Վարձակալված գույքի բարելավում	Համակարգիչներ և հաղորդակցության սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը հիմնական միջոցներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	136,054	581,800	985,576	58,407	1,469,057	3,230,894	2,462,874
Ավելացումներ	-	993,639	147,418	10,577	322,297	1,473,931	570,541
Օտարումներ և դուրսգործումներ	-	(10,380)	(77,843)	(10,381)	(128,514)	(227,118)	-
Փոփոխություն	-	-	-	-	-	-	617,349
Շարժ	-	-	(18,459)	-	18,459	-	-
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	136,054	1,565,059	1,036,692	58,603	1,681,299	4,477,707	3,650,764
Կուտակված մաշվածություն							
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	52,465	52,546	494,541	26,305	369,958	995,815	868,498
Մաշվածության ծախս	7,033	37,254	261,883	6,567	194,821	507,558	249,333
Օտարումներ և դուրսգործումներ	-	(2,271)	(77,010)	(10,125)	(79,582)	(168,988)	-
Շարժ	-	-	(4,699)	-	4,699	-	-
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	59,498	87,529	674,715	22,747	489,896	1,334,385	1,117,831
Չուտ հաշվեկշռային արժեք							
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	83,589	529,254	491,035	32,102	1,099,099	2,235,079	1,594,376
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	76,556	1,477,530	361,977	35,856	1,191,403	3,143,322	2,532,933

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ (շարունակություն)

	Շենքեր	Վարձակալված բարելավում	Համակարգիչներ և հաղորդակ-ցության սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Տնտեսական գույք և այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը հիմնական միջոցներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	130,130	197,709	592,299	168,167	803,422	1,891,727	2,237,667	4,129,394
Ավելացումներ	5,924	384,091	393,757	22,649	669,000	1,475,421	225,207	1,700,628
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	-	(480)	(132,409)	(3,365)	(136,254)	-	(136,254)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	136,054	581,800	985,576	58,407	1,469,057	3,230,894	2,462,874	5,693,768
Կուտակված մաշվածություն								
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,664	33,897	393,056	154,322	235,767	862,706	576,619	1,439,325
Մաշվածության ծախս	6,801	18,649	101,682	4,392	136,485	268,009	291,879	559,888
Օտարումներ և դուրսգրումներ	-	-	(197)	(132,409)	(2,294)	(134,900)	-	(134,900)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	52,465	52,546	494,541	26,305	369,958	995,815	868,498	1,864,313
Չուտ հաշվեկշռային արժեք								
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	84,466	163,812	199,244	13,845	567,655	1,029,021	1,661,048	2,690,069
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	83,589	529,254	491,035	32,102	1,099,098	2,235,079	1,594,376	3,829,455

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ներառում են միայն շենքեր:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 790,168 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 608,937 հազար ՀՀ դրամ):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված տեղադրման փուլում գտնվող ակտիվները կազմում են 737,118 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 443,718 հազար ՀՀ դրամ):

12. Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Մշակման ծախսեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	355,926	1,029,711	189,534	1,575,171
Ավելացումներ	260,915	777,581	28,058	1,066,554
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(8,369)	-	-	(8,369)
Տեղափոխումներ	(8,631)	226,223	(217,592)	-
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	599,840	2,033,515	-	2,633,356
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	88,091	84,577	-	172,668
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	250,110	156,200	-	406,310
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(8,043)	-	-	(8,043)
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	330,158	240,777	-	570,935
Չուտ հաշվեկշռային արժեք				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	267,835	945,134	189,534	1,402,503
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	269,683	1,792,738	-	2,062,421

12. Ոչ նյութական ակտիվներ (շարունակություն)

	<i>Արտոնագրեր</i>	<i>Համակարգ- չային ծրագրեր</i>	<i>Մշակման ծախսեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	116,334	365,843	205,436	687,613
Ավելացումներ	240,663	406,090	242,010	888,763
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(1,072)	(133)	–	(1,205)
Տեղափոխումներ	–	257,912	(257,912)	–
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	355,925	1,029,712	189,534	1,575,171
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,278	20,865	–	74,143
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	35,885	63,845	–	99,730
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(1,072)	(133)	–	(1,205)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	88,091	84,577	–	172,668
Չուտ հաշվեկշռային արժեք				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	63,057	344,978	205,436	613,471
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	267,835	945,134	189,534	1,402,503

2024 թվականին իրականացված մշակման ծախսերը և տեղափոխումը ներառում են Բանկի կողմից մշակված օնլայն բանկային համակարգին անչվող ծախսերը, որը օգտագործման համար հասանելի է դարձել 2024 թվականին: 2023 թվականին իրականացված տեղափոխումը կապված է Բանկի կողմից մշակված մոբայլ բանկինգ հավելվածի հետ, որը օգտագործման համար հասանելի է դարձել 2023 թվականի դեկտեմբերին:

13. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից՝

	<i>2024թ. դեկտեմբերի 31</i>	<i>2023թ. դեկտեմբերի 31</i>
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	1,183,304	1,859,225
Հետաձգված հարկային (ծախս)/վերականգնում	100,871	(705,552)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	1,284,175	1,153,673

2024 թվականի համար ընթացիկ շահութահարկի և հետաձգված հարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2023թ.՝ 18%):

Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափը տարբերվում է օրենքով սահմանված շահութահարկի դրույքաչափերից: Օրենքով սահմանված դրույքաչափերի վրա հիմնված շահութահարկի ծախսերի համադրումը փաստացի ծախսերի հետ հետևյալն է.

	<i>2024թ.</i>	<i>2023թ.</i>
Շահույթ նախքան հարկումը	6,336,100	6,033,135
Օրենքով սահմանված հարկի դրույքաչափ	18%	18%
Շահութահարկի գծով տեսական ծախս՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափով	1,140,498	1,085,964
Չուտ չնվազեցվող ծախսեր	143,677	67,709
Շահութահարկի գծով ծախս	1,284,175	1,153,673

13. Հարկում (շարունակություն)

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև՝

**Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում
Ֆինանսական արդյունքների մասին**

	Մնացորդը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	արդյունք- ների մասին հաշվե- տվությունում	Այլ համա- պարփակ եկամտի կազմում	Մնացորդը 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ֆինանսա- կան արդյունք- ների մասին հաշվետվու- թյունում	Այլ համա- պարփակ եկամտի կազմում	Մնացորդը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)							
Ներդրումային արժեթղթեր	181,165	13,902	(81,531)	113,536	(12,151)	(67,822)	33,563
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(37)	938	–	901	384	–	1,285
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(2,553,229)	4,513	–	(1,828,716)	(96,712)	–	(1,925,428)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ	–	–	–	–	5,997	–	5,997
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	–	84	–	84	(14,383)	–	(14,299)
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(299,447)	(19,903)	–	(319,350)	(71,813)	–	(391,163)
Այլ ակտիվներ	(10,494)	(7,183)	–	(17,677)	1,715	–	(15,962)
Այլ փոխառու միջոցներ	6,776	(39)	–	6,737	(169)	–	6,568
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	203	–	–	203	–	–	203
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	–	(3,013)	–	(3,013)	(15,556)	–	(18,569)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	321,708	(5,168)	–	316,540	73,401	–	389,941
Այլ պարտավորություններ	93,302	1,421	–	94,723	28,416	–	123,139
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, գուտ	(2,260,053)	705,552	(81,531)	(1,636,032)	(100,871)	(67,822)	(1,804,725)

14. Վարկային կորուստների գծով (ծախս)/հակադարձում

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը՝ գրանցված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար.

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	(1,145)	–	–	(1,145)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	(989)	–	–	(989)
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	(1,536,776)	412,664	676,999	(447,113)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	(22,631)	–	–	(22,631)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	8	77,762	–	–	77,762
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ	7	(33,314)	–	–	(33,314)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	15	(4,081)	–	–	(4,081)
Ֆինանսական երաշխիքներ	23	(1,922)	–	–	(1,922)
Ընդամենը վարկային կորստի գծով ծախս		(1,523,096)	412,664	676,999	(433,433)

14. Վարկային կորուստների գծով (ծախս)/հակադարձում (շարունակություն)

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը՝ գրանցված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար:

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	(5,272)	–	–	(5,272)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	(449)	–	–	(449)
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	(747,937)	664,372	330,092	246,527
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	(468)	–	–	(468)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով	8	–	–	–	–
Հափվող պարտքային արժեթղթեր	15	(50,309)	–	–	(50,309)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	23	7,804	–	–	7,804
Ֆինանսական երաշխիքներ	23	(60,969)	–	–	(60,969)
Ընդամենը վարկային կորստի գծով ծախս		(857,600)	664,372	330,092	136,864

15. Այլ ակտիվներ

Այլ ակտիվները բաղկացած են հետևյալ հոդվածներից.

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Այլ դեբիտորական պարտք	888,517	217,372
Նվազեցում՝ այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստ	(4,808)	(727)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	883,709	216,645
Հարկերի կանխավճարներ, բացառությամբ շահութահարկի	899,952	59,815
Կանխավճարներ վարձակալած գույքի մատակարարներին	831,326	1,873,907
Կանխավճարներ	257,630	143,987
Սպառվող ապրանքներ	112,955	19,052
Բռնագանձված ակտիվներ	36,606	98,023
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	155,894	2,066
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	2,294,363	2,196,850
Ընդամենը այլ ակտիվներ	3,178,072	2,413,495

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

	2024թ.	2023թ.
ԱՎԿ հունվարի 1-ի դրությամբ	727	8,531
ԱՎԿ փոփոխություններ	4,081	(7,804)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,808	727

16. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ավանդները հետևյալն են՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
Մանրածախ	4,730,943	1,662,902
Կորպորատիվ	35,965,139	10,087,327
Ժամկետային ավանդներ		
Մանրածախ	84,758,412	18,024,306
Կորպորատիվ	22,321,865	4,960,192
Ընդամենը	147,776,359	34,734,727

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են հաշիվներ և ավանդներ հետևյալ հաճախորդների գծով՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Անհատներ	82,483,957	18,987,215
Մասնավոր ընկերություններ	51,568,785	8,594,948
Աշխատակիցներ	7,005,398	699,993
Ֆինանսական հաստատություններ	6,718,219	6,452,571
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	147,776,359	34,734,727

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 54,148,223 հազար ՀՀ դրամի (36.72%) ընթացիկ հաշիվները և ավանդները ներգրավված են Բանկի ամենամեծ տասը հաճախորդներից (2023թ.՝ 12,371,700 հազար ՀՀ դրամի, 36.5%):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երեք հաճախորդ, որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը (2023թ.՝ չկան այդպիսիք): 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մնացորդները կազմել են 26,976,450 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ չկան այդպիսիք):

ՀՀ օրենսդրության համաձայն, Բանկը պարտավոր է վճարել ավանդները ավանդատուի պահանջով: Այն դեպքում, երբ ժամկետային ավանդը Բանկը վճարում է ավանդատուի պահանջով մինչև մարման ժամկետը, դրա մասով տոկոսը վճարվում է ցպահանջ ավանդների տոկոսադրույքի հիման վրա, եթե պայմանագրում այլ տոկոսադրույք նշված չէ:

17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Վարկեր բանկերից	8,776,660	5,059,016
Բանկերից հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	8,383,347	2,952,186
Ընդամենը	17,160,007	8,011,202

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի վարկեր ՀՀ 5 (հինգ) առևտրային բանկերից (2023թ.՝ 3 բանկ):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկեր 15,915,886 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժողությամբ (4.75-10.75%), եվրոյով արտահայտված վարկեր 1,241,942 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժողությամբ (4%) և ՀՀ դրամով արտահայտված վարկեր 2,179 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր արժողությամբ (15-18%):

ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով արտահայտված վարկերի մարման ժամկետներն են 2025-2026թթ.:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը երեք բանկի հետ կնքել է հետգնման պայմանագիր (2023թ. դեկտեմբերի 31՝ բանկերի հետ կնքվել է մեկ հետգնման պայմանագիր):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերի հետ կնքված հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարները ապահովվել են ՀՀ պետական պարտատոմսերով՝ 8,671,386 հազար ՀՀ դրամ իրական արժեքով (2023թ. դեկտեմբերի 31: 3,126,410 հազար ՀՀ դրամ): Տես ծանոթագրություններ 8, 29 և 30:

18. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը ներառում են՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ՀՀ դրամով	8,276,346	2,467,883
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ ԱՄՆ դոլարով	5,089,205	3,496,986
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր՝ եվրոյով	286,960	–
	13,652,511	5,964,869

2024 թվականի ընթացքում Բանկը ՀՀ Կենտրոնական բանկում գրանցել է համապատասխանաբար 9,000,000 հազար ՀՀ դրամ, 10,000 հազար ԱՄՆ դոլար և 2,000 հազար եվրո անվանական արժեթղթով ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով պարտատոմսերի թողարկման ազդագիրը, որոնք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ամբողջությամբ չեն տեղաբաշխվել: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով նոր տեղաբաշխված պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է համապատասխանաբար 6,186 հազար ՀՀ դրամ, 6,763 հազար ԱՄՆ դոլար և 685 հազար եվրո:

2023 թվականի ընթացքում Բանկը թողարկել է դրամային և դոլարային պարտատոմսեր՝ համապատասխանաբար 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ և 10,000 հազար ԱՄՆ դոլար անվանական արժեթղթերով, որոնք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամբողջությամբ չեն տեղաբաշխվել:

ՀՀ դրամով արտահայտված պարտատոմսերն ունեն 10.25% և 11.50% տարեկան տոկոսադրույք, ԱՄՆ դոլարով արտահայտված պարտատոմսերը՝ 6.0% և 6.25% տարեկան տոկոսադրույք, իսկ եվրոյով արտահայտված պարտատոմսերը՝ 5.25% տարեկան տոկոսադրույք: ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով պարտատոմսերի մարման ժամկետներն են՝ 2025-2027թթ.:

19. Այլ փոխառու միջոցներ և ստորադաս վարկեր

Այլ փոխառու միջոցները ներառում են՝

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	10,012,263	5,715,675
Ստորադաս վարկեր	7,953,206	–
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	4,067,482	2,119,636
Փոխառություններ առևտրային կազմակերպություններից	75,964	90,739
Փոխառություններ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից	6,674	8,009
	22,115,589	7,934,059

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի այլ փոխառու միջոցներ 7,449,515 հազար ՀՀ դրամ մեկ վարկատուից, որոնց մնացորդը գերազանցում է սեփական կապիտալի 10%-ը (2023թ. դեկտեմբերի 31՝ վարկատու չի եղել):

Այլ փոխառու միջոցների շրջանակներում չկան պարտքային պարտադիր պայմաններ, որոնց Բանկը պարտավոր է բավարարել:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերը՝ 14,450,595 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեքով (2023թ.՝ 9,145,692 հազար ՀՀ դրամ) հանդիսանում են որպես գրավ վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպությունից ներգրավված փոխառությունների դիմաց, որոնց հաշվեկշռային արժեքը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 13,537,292 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 7,835,312 հազար ՀՀ դրամ) (տես Ծան. 9):

Ստորադաս վարկերը հանդիսանում են երկարաժամկետ փոխառության պայմանագրեր, որոնք Բանկի ղեկավարի դեպքում երկրորդական կլինեն Բանկի այլ պարտավորությունների, ներառյալ ավանդների և այլ պարտքային գործիքների նկատմամբ:

2024 թվականին Բանկը ստացել է ԱՄՆ դոլարով արտահայտված ստորադաս վարկեր 7,921,200 հազար ՀՀ դրամ արժողությամբ, տարեկան 6% տոկոսադրույքով և մինչև 2031 թվականը մարման ժամկետով:

20. Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Ստորև ներկայացվում է վարձակալության գծով պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները և շարժը ժամանակաշրջանի ընթացքում՝

	2024թ.	2023թ.
Հունվարի 1-ի դրությամբ	1,754,993	1,787,052
Ավելացումներ	544,254	
Տոկոսի հաշվեգրում	570,541	225,207
Վճարումներ	211,330	181,300
Անկանխիկ գործարքներ	(455,655)	(438,566)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,625,463	1,754,993

2024 թվականի ընթացքում Բանկի՝ վարձակալությունների գծով դրամական միջոցների ընդամենը արտահոսքը կազմել է 665,117 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 452,871 հազար ՀՀ դրամ)։

2024 թվականին Բանկի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների և վարձակալության գծով պարտավորությունների՝ ընդամենը ոչ դրամական միջոցներով ավելացումները կազմել են 570,541 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 225,207 հազար ՀՀ դրամ)։

21. Այլ պարտավորություններ

	2024թ. դեկտեմբերի 31	2023թ. դեկտեմբերի 31
Կրեդիտորական պարտք	916,426	402,365
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցների նկատմամբ	799,910	527,402
Պահուստ երաշխիքների գծով	93,075	91,153
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,809,411	1,020,920
Շահութահարկից բացի այլ հարկային պարտավորություններ	250,813	158,209
Պարտքեր ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	60,682	14,784
Կանխավճարներ վարձակալներից	13,890	170,949
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	325,385	343,942
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	2,134,796	1,364,862

22. Սեփական կապիտալ

Թողարկված կապիտալ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 40,100,200 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 30,100,000 հազար ՀՀ դրամ)։ Հայտարարված, թողարկված և շրջանառվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 1,400,000 սովորական բաժնետոմսից (2023թ.՝ 1,400,000 սովորական բաժնետոմս), որոնց յուրաքանչյուրի անվանական արժեքը կազմում է 28,643 դրամ (2023թ.՝ 21,500 դրամ)։

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով։

2024թ. մայիսի 21-ին Բանկի բաժնետերերը հաստատել են բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը 10,000,200 հազար ՀՀ դրամով։ Բաժնետիրական կապիտալի համալրումն իրականացվել է 10,000,200 հազար ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով բաժնետերերից այլ փոխառու միջոցների միջոցով։ Բաժնետիրական կապիտալի ավելացումն իրականացվել է առկա բաժնետոմսերի անվանական արժեքի՝ 21,500 դրամից մինչև 28,643 դրամի բարձրացմամբ։

Պահուստների բնույթը և նպատակը

Ներդրումային արժեթղթերի գծով վերազնահատման պահուստ

Ներդրումային արժեթղթերի գծով վերազնահատման պահուստը բաղկացած է իրական արժեքի զուտ փոփոխությունից՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը։

22. Սեփական կապիտալ (շարունակություն)

Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի չբաշխված շահույթի առավելագույն չափով:

2024 թվականի ընթացքում շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և վճարվել ավարտված տարվա համար (2023թ.՝ շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և վճարվել):

23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Գործառնական միջավայր

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իրավական, հարկային ու օրենսդրական համակարգերի զարգացումը՝ շուկայական տնտեսության պահանջներին համապատասխան: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը առավելապես կախված է այս բարեփոխումներից և զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից իրականացվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային քաղաքականությունների արդյունավետությունից:

Պատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ղեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

Հարկում

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և ենթակա տարբերությունների տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տուգանքային վճարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Սակայն, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբեր լինել, և ֆինանսական վիճակի վրա ազդեցությունը կարող է եական լինել, եթե տվյալ մարմինները կարողանան պարտադրել իրենց մեկնաբանությունները:

Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունները հետևյալն են՝

	2024թ.	2023թ.
Վարկերին առնչվող պարտավորություններ		
Ֆինանսական երաշխիքներ	2,990,092	3,210,301
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	2,990,092	3,210,301

Ավարտված տարվա համար ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական երաշխիքներ	2024թ.	2023թ.
ԱՎԿ հունվարի 1-ի դրությամբ	91,153	30,184
Նոր երաշխիքներ	69,845	71,875
Վճարված գումարներ	(70,441)	(3,024)
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխված ռիսկերի ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջում ԱՎԿ վրա	2,518	(7,882)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	93,075	91,153

24. Չուտ տոկոսային եկամուտ

Չուտ տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Հաճախորդներին տրված վարկեր 21,826,141 13,614,920
 Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ 394,267 29,593
 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ 17,263 4,595

2024թ.**2023թ.****22,237,671****13,649,108****Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ**

Ներդրումային արժեթղթեր

1,672,261

605,874

Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով**23,909,932****14,254,982**

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

725,286

18,011

Ածանցյալ գործիքներ

12,971

-

Այլ տոկոսային եկամուտ**738,257****18,011****Ընդամենը տոկոսային եկամուտ****24,648,189****14,272,993****Տոկոսային ծախս**

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

6,288,379

960,670

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

902,548

183,931

Այլ փոխառում միջոցներ

821,722

334,823

Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

563,559

616,254

Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ

408,135

100,673

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

211,330

181,300

Ստորադաս պարտք բաժնետերերից

21,930

-

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

-

89,423

Տոկոսային ծախս**9,217,603****2,467,074****Չուտ տոկոսային եկամուտ****15,430,586****11,805,919****25. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ**

Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտը ներառում է՝

Դրամային գործառնություններ

377,862

109,181

Երաշխիքներ

72,767

83,996

Վճարային քարտերի սպասարկման վճար

37,938

-

Ապահովագրություն

13,155

8,147

Հաշիվների սպասարկման վճար

12,077

750

Դրամական փոխանցումներ

6,942

253

Այլ

18,890

1,698

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ**539,631****204,025**

Հաշվարկային գործառնություններ

196,871

17,173

Արժեթղթերի գծով գործառնություններ

64,762

11,919

Դրամային գործառնություններ

45,774

57,370

Վճարային քարտերի սպասարկման վճար

5,641

14

Հաշիվների սպասարկման վճար

923

1,080

Դրամական փոխանցումներ

506

1,414

Այլ

261

176

Միջնորդավճարների գծով ծախս**314,738****89,146****Միջնորդավճարների գծով զուտ ծախս****224,893****114,879**

26. Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսեր

Անձնակազմի և այլ գործառնական ծախսերը ներառում են՝

	2024թ.	2023թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	5,550,071	4,112,011
Պարտադիր կենսաթոշակային վճարումներ	305,360	233,182
Անձնակազմի ապահովագրություն	90,320	72,429
Անձնակազմի գծով ծախսեր	5,945,751	4,417,622

Այլ գործառնական ծախսեր

	2024թ.	2023թ.
Մարքեթինգ և գովազդ	746,964	437,177
Մասնագիտական ծառայություններ	289,552	141,045
Վերանորոգում և սպասարկում	274,964	205,615
Գրասենյակային ծախսեր	231,555	164,051
Ոչ նյութական ակտիվների սպասարկում	214,226	158,646
Քարտերի էմբոսինգ և առաքման ծառայություններ	183,965	38,419
Անվտանգություն	159,756	115,476
Բարեգործություն	145,491	134,316
Ավանդների ապահովագրման ծախսեր	142,947	28,325
Զփոխհատուցվող հարկեր և տուրքեր, բացառությամբ		
շահութահարկի	90,881	43,176
Ժամանց	72,298	9,568
Հաղորդակցություն	44,912	42,442
Գործուղման և համանման ծախսեր	43,497	23,249
Անդամավճարներ	34,859	20,153
Ներկայացուցչական ծախսեր	23,803	15,398
Անձնակազմի վերապատրաստում	15,618	20,895
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	15,371	14,305
Ֆինանսական հաշտարարի գծով ծախսեր	10,733	5,476
Վճարված տուգանքներ	4,366	10,000
Այլ	81,531	19,369
Այլ գործառնական ծախսեր	2,827,289	1,647,101

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի վճարը կազմել է 44,400 հազար ՀՀ դրամ, ներառյալ ԱԱՀ (2023թ.՝ 39,600 հազար ՀՀ դրամ):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար Բանկը ճանաչել է 13,927 հազար ՀՀ դրամի չափով վարձավճարի գծով ծախս կարճաժամկետ վարձակալությունից և 1,444 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունից (2023թ.՝ 4,761 հազար ՀՀ դրամի չափով վարձավճարի գծով ծախս կարճաժամկետ վարձակալությունից և 6,370 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունից):

27. Ռիսկերի կառավարում**Ներածություն**

Բանկի գործունեությանը բնորոշ են բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, որոնց կառավարման համար Բանկը մշակում և ներդնում է ռիսկերի կառավարման մեխանիզմներ և ներքին վերահսկողության համակարգ: Բանկի գործունեությանը բնորոշ հիմնական ռիսկերն են վարկային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն իր հերթին ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և գնային ռիսկերը: Բանկի գործունեությանը բնորոշ է նաև գործառնական ռիսկը: Ռիսկերի կառավարումը ներառում է ռիսկերի հայտնաբերման, չափման և մոնիտորինգի շարունակական գործընթաց ռիսկերի սահմանաչափերի և ներքին վերահսկողության համակարգի շրջանակներում: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը վճռորոշ նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության մշտական մակարդակի պահպանման համար, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների շրջանակներում առաջացող ռիսկերի համար:

Ռիսկերի կառավարման գործառնությունը ներառում է նաև բիզնես ռիսկերը, ինչպիսիք են շրջակա միջավայրի, տեխնոլոգիաների և տնտեսական ոլորտների փոփոխությունները՝ դրանց հետ կապված տարբեր ստորաբաժանումների ներգրավմամբ:

Ռիսկերի կառավարման համակարգ

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկման վերջնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի խորհուրդը, սակայն ռիսկերի կառավարման և մոնիտորինգի համար պատասխանատու են առանձին ստորաբաժանումներ:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ներածություն (շարունակություն)

Բանկի խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության համար:

Բանկի ղեկավարություն/գլխավոր գործադիր տնօրեն

Բանկի ղեկավարությունը/գլխավոր գործադիր տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկողության համար:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման վարչությունը պատասխանատու է խորհրդի կողմից հաստատված ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ներքո ռիսկերի կառավարման ընթացակարգերի մշակման և իրականացման համար, այդ ընթացակարգերի համաձայն ռիսկերի հայտնաբերման, գնահատման և շարունակական մոնիտորինգի համար, ներառյալ սահմանված կարգով համապատասխանության վերահսկումը ռիսկերի սահմանաչափերի նկատմամբ ինչպես նաև նոր գործընթացների և պրոդուկտների ռիսկերի գնահատման համար:

Հետևյալ բաժինը ևս ապահովում է ռիսկերի հաշվետվությունների ներկայացումը իրավասու կառավարման մարմիններին, Բանկի խորհրդին և ղեկավարությանը:

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտե

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեն պատասխանատու է Բանկի ակտիվների կառավարման և պարտավորությունների ու ընդհանուր ֆինանսական կառուցվածքի կառավարման համար: Այն նաև պատասխանատու է ֆինանսավորման և իրացվելիության ռիսկերի համար:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին կից գործող ներքին աուդիտի հանձնաժողովին:

Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ

Տարատեսակ ռիսկերի վերլուծության և գնահատման ժամանակ Բանկը կիրառում է վիճակագրական մոդելներ, զգայունության վերլուծություններ, վերլուծում ռիսկի տարբեր ցուցանիշների դինամիկան և անհրաժեշտության դեպքում ձեռնարկում համապատասխան միջոցներ: Մոդելները հետազայում ստուգվում են վավերականության նպատակներով: Բանկը նաև կիրառում է վատագույն դեպքերի սցենարները, որոնք տեղի կունենան, երբ ծայրահեղ իրադարձությունները, որոնք քիչ հավանական են, իրականում տեղի կունենան:

Ռիսկերի մոնիտորինգը և վերահսկումը հիմնականում իրականացվում է Բանկի կողմից հաստատված սահմանաչափերի հիման վրա: Այս սահմանները արտացոլում են Բանկի ռազմավարությունը և շուկայական միջավայրը, ինչպես նաև ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել՝ տնտեսության ընտրված հատվածների վրա լրացուցիչ շեշտադրումով: Բացի այդ, Բանկը դիտարկում է գնահատում է ռիսկերի կլանման կարողությունները և ռիսկերի ընդհանուր մակարդակը բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործունեության ուղղությունների համար:

Վարկային ռիսկի մասին տեղեկատվությունը, որը վերաբերում է բիզնեսի բոլոր ուղղություններին, վերլուծվում և մշակվում է ռիսկերը վաղաժամ վերլուծելու, վերահսկելու և հայտնաբերելու համար: Այս տեղեկատվությունը ներկայացվում է Բանկի ղեկավարությանը: Ներկայացված հաշվետվությունը ներառում է ընդհանուր վարկային ռիսկի ենթարկվածության վերլուծություն, վարկերի համակենտրոնացման սահմանաչափերի մոնիտորինգի արդյունքներ, GAP վերլուծություն, VaR գնահատում, իրացվելիության գործակիցներ, սթրես-թեստ վերլուծություն, ընդհանուր ռիսկի «ախորժակի» վերահսկում և ռիսկի պորտֆելի փոփոխություններ: Եռամսյակային կտրվածքով խորհրդին առընթեր Ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության կոմիտեն է ներկայացվում հաճախորդների ռիսկերի, տնտեսության և բիզնես ուղղությունների վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ներածություն (շարունակություն)

Ռիսկերի մեղմացում

Որպես ռիսկերի մեղմացման ուղղված միջոցառումների մաս, Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունից առաջացող ռիսկերի կառավարման նպատակով:

Բանկը լայնորեն կիրառում է գրավը վարկային ռիսկի նվազեցման նպատակով:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխությունները պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նրանց ունակության վրա նույն կերպ են ազդում: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ՝ ուղղված բազմաբնույթ ակտիվների տեսակների, վարկային և արժեթղթերի պորտֆելների պահպանմանը:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որի պատճառով Բանկը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Բանկը իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ սահմանելով ռիսկի այն սահմանաչափը, որը պատրաստ է ընդունել անհատական գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև դիտարկելով զգայունությունը նման սահմանաչափերի նկատմամբ:

Բանկը հաստատել է վարկային որակի ստուգման գործընթաց՝ ապահովելու գործընկերների վարկունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, ներառյալ գրավների պարբերաբար վերանայումը:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը արտացոլում է ընթացիկ վարկային ռիսկը, բայց ոչ առավելագույն ռիսկը, որը կարող է առաջանալ ապագայում արժեքի փոփոխությունից:

Արժեզրկման գնահատում

Բանկը ԱՎԿ-ն հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված երեք սցենարներով՝ գնահատելու ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդները, զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական միջոցների պակասորդը Բանկին պայմանագրով վճարման ենթակա դրամական միջոցների հոսքերի և Բանկի ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի միջև տարբերությունն է: ԱՎԿ հաշվարկի մեխանիզմները ներկայացված են ստորև, և դրանց հիմնական տարրերը հետևյալն են՝

PD	Դեֆոլտի հավանականությունը որոշակի ժամանակային հորիզոնի ընթացքում դեֆոլտի հավանական լինելու գնահատումն է: Դեֆոլտը միայն կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակահատվածում որոշակի պահի, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:
EAD	Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դա ապագա դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ գործիքի գնահատված արժեքն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ակնկալվող փոփոխությունների ազդեցությունը, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները՝ պայմանագրով նախատեսված կամ այլ կերպ, բաց թողնված վճարումների վրա հաշվեգրված տոկոսները և այլն:
LGD	Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը դա դրամական միջոցների կորստի գնահատումն է, որն առաջանում է, երբ որոշակի պահի տեղի է ունենում դեֆոլտ: Դա պայմանագրով սահմանված դրամական միջոցների հոսքերի և այն դրամական միջոցների հոսքերի տարբերությունն է, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավների իրացումից միջոցները: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքից (EAD) տոկոս:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

ԱՎԿ պահուստը հիմնվում է վարկային վնասների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի կյանքի ընթացքում (ակտիվի կյանքի ընթացքում ակնկալվող վարկային վնաս կամ ԱՎԱՎԿ), եթե առկա չէ վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող վարկային վնասի վրա (12-ամսյա ԱՎԿ): 12 ամսվա ԱՎԿ-ն ԱՎԱՎԿ-ի այն մասն է, որը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքի գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունքը հանդիսացող ԱՎԿ-ները, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում: Ինչպես ԱՎԱՎԿ-ն, այնպես էլ 12 ամսվա ԱՎԿ-ն հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ էլնելով ֆինանսական գործիքների համապատասխան պրոտֆեյի բնույթից:

Բանկը քաղաքականություն է սահմանել՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին իրականացնել գնահատում՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում դեֆոլտ տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը: Վերոնշյալ գործընթացի հիման վրա, Բանկը խմբավորում է իր վարկերը՝ ըստ փուլերի, ինչպես նկարագրված է ստորև.

- Փուլ 1: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը պահուստ է ճանաչում 12 ամսվա ԱՎԿ-ի հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
- Փուլ 2: Երբ գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, Բանկը պահուստը ճանաչում է վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԱՎԿ) համար: 2-րդ փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
- Փուլ 3: Վարկը համարվում է արժեզրկված:
- POCI: Ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) ակտիվները ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Տվյալ ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: ԱՎԿ-ն միայն ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով որ հետագայում փոխվում է ակտիվի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների գնահատականը:

Դեֆոլտի սահմանումը

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով առկա է դեֆոլտ, և, հետևաբար, այն դասում է որպես Փուլ 3-ին պատկանող ֆինանսական գործիք (այսինքն՝ վարկային տեսանկյունից արժեզրկված) ԱՎԿ հաշվարկի նպատակով, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուն 91 օրով ուշացնում է պայմանագրային վճարումների կատարումը:

Ֆինանսական գործիքը նաև համարվում է արժեզրկված՝ հիմք ընդունելով սահմանված այլ քանակական և որակական գործոններ, ինչպիսիք են, վերանայման կարգավիճակը և ֆինանսական մոնիտորինգի արդյունքները:

Որպես որակական գնահատման մի մաս՝ առ այն՝ արդյոք հաճախորդը վճարունակ է, Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքեր, որոնք կարող են մատնացույց անել քիչ հավանականությունը: Նման դեպքերում Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք այդ իրադարձությունը կարող է հանգեցնել հաճախորդի՝ դեֆոլտի ենթարկված լինելուն, և, հետևաբար, գնահատվում է՝ արդյոք պետք է վարկը դասակարգել Փուլ 3-ում՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկների համար, թե արդյոք Փուլ 2-ում դասակարգումը բավարարում է:

Ըստ Բանկի քաղաքականության՝ ֆինանսական գործիքը համարվում է «վերականգնված», և հետևաբար վերադասակարգվում Փուլ 3-ից, եթե առնվազն վեց անընդմեջ ամիսների ընթացքում դեֆոլտի սահմանված չափանիշներից ոչ մեկը առկա չի եղել: Ակտիվի՝ վերականգնվելուց հետո Փուլ 2-ում կամ Փուլ 1-ում դասակարգելու որոշումը կախված է վերականգնման պահին ճշգրտված ռիսկի մակարդակից, և արդյոք սա նշանակում է, որ սկզբնական ճանաչման համեմատ եղել է վարկային ռիսկի զգալի աճ:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Դեֆոլտի հավանականության գնահատման գործընթացը

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Խմբավորում

Հաճախորդներին տրված վարկերի, որոնք պատկանում են Փուլ 1-ին և Փուլ 2-ին, ինչպես նաև անհատապես ոչ էական Փուլ 3-ին պատկանող վարկերի համար, Բանկը հաշվարկում է ԱՎԿ պորտֆելի մակարդակով: Բանկն առանձնացնում է պորտֆելների հետևյալ տեսակները.

- ▶ Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր,
- ▶ Հիփոթեքային վարկեր և անշարժ գույքով ապահովված այլ վարկեր,
- ▶ Կորպորատիվ վարկեր,
- ▶ Այլ վարկեր ֆիզիկական անձանց.

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով դեֆոլտի հավանականությունը հիմնվում է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկությունների վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցներով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ առկա տեղեկությունները: Հավանականությունները հաշվարկվում են որպես 12 ամիս ժամանակաշրջանի ընթացքում դեֆոլտ կատեգորիաների միջև փոխանցվող վարկերի մասնաբաժինը ընդհանուր վարկերի նկատմամբ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ: Դեֆոլտի հավանականությունը հաշվարկելիս Բանկը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք ունեն էական ազդեցություն դեֆոլտի հավանականության վրա՝ հաշվարկված ըստ ժամանակային շարքերի ռեգրեսիայի վերլուծության:

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD) իրենից ներկայացնում է արժեզրկման գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը, որը հաշվի է առնում ինչպես հաճախորդի ունակությունը՝ մեծացնելու իր վարկի գումարը դեֆոլտին մոտենալու դեպքում, այնպես էլ հնարավոր վաղաժամկետ մարումները: Փուլ 1-ում գտնվող ակտիվների համար Բանկը գնահատում է 12 ամսվա ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի հավանականությունը 12 ամսվա ԱՎԿ հաշվարկելու նպատակով: Փուլ 2, Փուլ 3 և ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) դասին պատկանող ֆինանսական ակտիվների համար դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դիտարկվում է գործիքների ողջ կյանքի տևողության ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

Դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը

Բանկը դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը հաշվարկելու նպատակով օգտագործում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ պատմական տվյալները բոլոր դեֆոլտի ենթարկված վարկերի կտրվածքով: Ժամանակային կտրվածքով վերջին ժամկետանց վարկերի համար հնարավոր վերադարձի հավանականությունը գնահատվում է նախկինում ժամկետանց վարկերի պոպուլյացիայի զարգացման գործակցով: Տվյալ շրջանակներում հաշվի են առնվում հավաքագրման քաղաքականության ցանկացած փոփոխություն: Հավաքագրվում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ ողջ տեղեկատվությունը և զեղչվում դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ՝ միջին արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի օգտագործմամբ, յուրաքանչյուր LGD խմբի գծով: Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է բոլոր տեսակի դրամական ներհոսքերը ժամկետանց վարկերի գծով (վարկերի մարումից ստացված միջոցներ, երաշխավորից ստացված միջոցներ, գրավի առարկայի վաճառքից ստացված միջոցներ և այլն):

Վարկային ռիսկի զգալի աճ

Բանկը սահմանել է քաղաքականություն՝ գնահատելու յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկի զգալի աճի հայտանիշները՝ սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր: Բանկը որպես հիմնական հայտանիշ է օգտագործում վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից հետո, եթե պայմանագրային վճարումները ուշացվել են ավելի քան 30 օրով:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Վարկային ռիսկի աճը գնահատելիս Բանկի ղեկավարությունը նաև առաջնորդվում է հետևյալ գործոններով՝

- ▶ ԶԶ այլ ֆինանսական հաստատություններում տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը,
- ▶ Վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացումը,
- ▶ Վարկային պայմանների վերանայում վարկառուի ֆինանսական վիճակի զգալի վատթարացման արդյունքում,
- ▶ Վարկառուի գործունեության ֆինանսական մոնիտորինգի արդյունքները:

Ապագայամետ տեղեկատվություն և բազմակի տնտեսական սցենարներ

Խուժմը կիրառում է ապագայամետ տեղեկատվություն և սկզբնական ճանաչումից ի վեր գործիքի վարկային ռիսկի ռիսկի նշանակալի աճի գնահատման համար և ԱՎԿ չափման համար: Խուժմն օգտագործում է մասնագիտական դատողություն ապագայամետ տեղեկատվության գնահատման համար:

Խուժմը բացահայտել և փաստաթղթավորել է վարկային ռիսկի և վարկային կորուստների հիմնական գործոնները ֆինանսական գործիքների յուրաքանչյուր պորտֆելի համար և, օգտագործելով պատմական տվյալների վերլուծություն, գնահատել է մակրոտնտեսական փոփոխականների և վարկային ռիսկի և վարկային կորուստների միջև կապը: Այս հիմնական գործոններն են՝ գնաճը, ամսական տնտեսական ակտիվությունը, միջին աշխատավարձը, դրամական փոխանցումները և անշարժ գույքը:

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն

Բանկը չունի ներքին վարկանիշային համակարգ հաճախորդներին տրված վարկերի վարկային որակի գնահատման նպատակով և կառավարում է վարկային ռիսկը ըստ ժամկետանց օրերի:

Ստորև աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկերի վարկային որակի վերաբերյալ 2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	2024թ. դեկտեմբերի 31			
	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
ոչ ժամկետանց	50,486,583	15,019,980	355,715	65,862,278
մինչև 30 օր ժամկետանց	1,468,603	2,965,065	316,764	4,750,432
30-89 օր ժամկետանց	-	2,781,378	1,601,904	4,383,282
90-179 օր ժամկետանց	-	-	477,812	477,812
180-270 օր ժամկետանց	-	-	54,801	54,801
ավելի քան 270 օր ժամկետանց	-	-	120,036	120,036
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	51,955,186	20,766,423	2,927,032	75,648,641
- Վարկային կորստի պահուստ	(359,232)	(696,404)	(331,401)	(1,387,037)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	51,595,954	20,070,019	2,595,631	74,261,604
Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր				
ոչ ժամկետանց	58,917,728	2,294,934	26,690	61,239,352
մինչև 30 օր ժամկետանց	-	-	-	-
30-89 օր ժամկետանց	-	4,928	327,600	332,528
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	58,917,728	2,299,862	354,290	61,571,880
- Վարկային կորստի պահուստ	(91,455)	(201,377)	(97,190)	(390,022)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	58,826,273	2,098,485	257,100	61,181,858
Կորպորատիվ վարկեր				
ոչ ժամկետանց	64,856,876	27,179	-	64,884,055
մինչև 30 օր ժամկետանց	12,677	4,505	478,332	495,514
30-89 օր ժամկետանց	-	51,097	-	51,097
Ընդամենը համախառն կորպորատիվ վարկեր	64,869,553	82,781	478,332	65,430,666
- Վարկային կորստի պահուստ	(45,753)	(9,369)	(250,545)	(305,667)
Ընդամենը զուտ կորպորատիվ վարկեր	64,823,800	73,412	227,787	65,124,999
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
ոչ ժամկետանց	10,066,516	617,516	10,167	10,694,199
մինչև 30 օր ժամկետանց	48,030	20,258	4,135	72,423
30-89 օր ժամկետանց	-	37,788	5,903	43,691
90-179 օր ժամկետանց	-	-	1,295	1,295
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	10,114,546	675,562	21,500	10,811,608
- Վարկային կորստի պահուստ	(31,587)	(71,530)	(11,355)	(114,472)
Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	10,082,959	604,032	10,145	10,697,136
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	185,857,013	23,824,628	3,781,154	213,462,795
- Վարկային կորստի պահուստ	(528,027)	(978,682)	(690,491)	(2,197,200)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	185,328,986	22,845,946	3,090,663	211,265,595

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

	2023թ. դեկտեմբերի 31			
	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Ոսկու գրավով ապահովված վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	35,190,690	9,267,006	574,800	45,032,496
– մինչև 30 օր ժամկետանց	1,160,499	1,905,125	317,621	3,383,245
– 30-89 օր ժամկետանց	–	1,890,538	1,355,318	3,245,856
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	1,214,706	1,214,706
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	580,342	580,342
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	689,846	689,846
Ընդամենը համախառն ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	36,351,189	13,062,669	4,732,633	54,146,491
Վարկային կորստի պահուստ	(302,238)	(431,913)	(1,014,419)	(1,748,570)
Ընդամենը զուտ ոսկու գրավով ապահովված վարկեր	36,048,951	12,630,756	3,718,214	52,397,921
Հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	17,717,178	908,626	387,876	19,013,680
– մինչև 30 օր ժամկետանց	12,848	29,090	–	41,938
– 30-89 օր ժամկետանց	–	25,346	56,106	81,452
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	12,376	12,376
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	125,355	125,355
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	17,730,026	963,062	581,713	19,274,801
Վարկային կորստի պահուստ	(18,181)	(49,364)	(254,217)	(321,762)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային և անշարժ գույքի գրավով ապահովված այլ վարկեր	17,711,845	913,698	327,496	18,953,039
Կորպորատիվ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	13,290,332	173,986	–	13,464,318
– մինչև 30 օր ժամկետանց	751	27,260	–	28,011
– 30-89 օր ժամկետանց	–	12,287	–	12,287
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	83,903	83,903
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	4,246	4,246
Ընդամենը համախառն կորպորատիվ վարկեր	13,291,083	213,533	88,149	13,592,765
Վարկային կորստի պահուստ	(15,477)	(26,331)	(58,786)	(100,594)
Ընդամենը զուտ կորպորատիվ վարկեր	13,275,606	187,202	29,363	13,492,171
Ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	3,722,882	187,407	6,022	3,916,311
– մինչև 30 օր ժամկետանց	12,478	7,491	–	19,970
– 30-89 օր ժամկետանց	–	5,197	6,596	11,793
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	28,629	28,629
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	13,423	13,423
Ընդամենը համախառն ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	3,735,361	200,095	54,670	3,990,126
Վարկային կորստի պահուստ	(5,541)	(14,224)	(41,400)	(61,165)
Ընդամենը զուտ ֆիզիկական անձանց տրված այլ վարկեր	3,729,820	185,871	13,270	3,928,961
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	71,107,659	14,439,359	5,457,165	91,004,183
Վարկային կորստի պահուստ	(341,437)	(521,832)	(1,368,822)	(2,232,091)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	70,766,222	13,917,527	4,088,343	88,772,092

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային ռիսկական վերլուծություն

2024թ. դեկտեմբերի 31՝

	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	Փուլ 1	518,921	10,539,526	11,058,447
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	Փուլ 1	–	2,693,944	2,693,944
Ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	–	13,150,593	13,150,593
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	–	8,671,386	8,671,386
Ընդամենը			518,921	35,055,499	35,574,370

2023թ. դեկտեմբերի 31՝

	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	5	Փուլ 1	13,966	3,219,616	3,233,582
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6	Փուլ 1	–	964,802	964,802
Ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	–	5,258,863	5,258,863
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8	Փուլ 1	–	3,126,410	3,126,410
Ընդամենը			13,966	12,569,691	12,583,657

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի վարկանիշային համակարգի և գործընկերների արտաքին վարկանիշների վերլուծությունը՝ ըստ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, բանկերի նկատմամբ պահանջների և ներդրումային արժեթղթերի, հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2024թ.**Միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ**

	Նկարագրություն	PD
Aaa-ից A3	Բարձր դաս	0.00%-0.06%
Baa1-ից B3	Ստանդարտ դաս	0.09%-4.23%
Caa1-ից Ca	Ստանդարտից ցածր դաս	3.78%-29.67%
C	Արժեզրկված	100%

2023թ.**Միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ**

	Նկարագրություն	PD
Aaa-ից A3	Բարձր դաս	0-0.09%
Baa1-ից B3	Ստանդարտ դաս	0.1-4.3%
Caa1-ից Ca	Ստանդարտից ցածր դաս	16.3%
C	Արժեզրկված	100%

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Բանկը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զսպման նպատակով ղեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունն իրականացնում է նաև ակտիվների կառավարում՝ հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի առկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ԶԶ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան: 2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ հարաբերակցությունները կազմել են՝

	Սահմանային արժեք	2024 %	2023 %
Ն2.1 – Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	min 15%	18.7%	20.0%
Ն2.2 – Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ ցապահանջ պարտավորություններ)	min 60%	140.5%	211.6%

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ միջև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ միջև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չգեղչված պարտավորությունների հիման վրա: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցապահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Այնուամենայնիվ, Բանկը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Բանկը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Բանկի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջանների ներդրումների պահանջների տեղեկատվության հիման վրա:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Միջև 3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը	Հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	8,863,956	3,249,167	7,905,488	–	20,018,611	17,160,007
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	61,333,573	75,063,000	17,726,719	–	154,123,292	147,776,359
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	309,829	2,639,970	12,770,004	–	15,719,803	13,652,511
Այլ փոխառու միջոցներ	362,512	2,343,155	10,189,386	5,458,838	18,353,891	14,162,383
Ստորադաս վարկեր	–	481,593	1,899,587	8,880,344	11,261,524	7,953,206
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	63,274	501,997	2,141,763	1,915,166	4,622,200	2,625,463
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,724,444	36,142	48,825	–	1,809,411	1,809,411
Ընդամենը չգեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	72,657,588	84,315,024	52,681,772	16,254,348	225,908,732	205,139,340
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Միջև 3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը	Հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	3,175,828	2,847,964	2,389,918	–	8,413,710	8,011,202
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	15,052,608	18,416,847	2,193,713	–	35,663,168	34,734,727
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	124,076	1,454,840	5,295,516	–	6,874,432	5,964,869
Այլ փոխառու միջոցներ	172,644	1,153,463	5,259,221	4,119,874	10,705,202	7,934,059
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	59,845	361,920	1,349,624	676,038	2,447,427	1,754,993
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1,020,920	–	–	–	1,020,920	1,020,920
Ընդամենը չգեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	19,605,921	24,235,034	16,487,992	4,795,912	65,124,859	59,420,770

Հաճախորդների ներգրավված միջոցների մեջ մեջ ներառված են ֆիզիկական անձանց կողմից ներդրված ժամկետային ավանդները: ՀՀ օրենսդրության համաձայն ֆիզիկական անձի կարող են ցանկացած պահի ետ պահանջել իրենց ժամկետային ավանդները: Այս ավանդները դասակարգված են վերոնշյալ աղյուսակում իրենց մարման ժամկետների համաձայն:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծություն

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ դրանց ակնկալվող վերականգնումների կամ մարման:

	2024			2023		
	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը	Մեկ տարվա ընթացքում	Ավելի քան մեկ տարի	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	17,055,836	–	17,055,836	10,984,112	–	10,984,112
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,692,448	–	2,692,448	964,295	–	964,295
Ստացվելիք գումարներ հետգնման պայմանագրերով	6,361,803	–	6,361,803	–	–	–
Ներդրումային արժեթղթեր	6,991,516	6,159,077	13,150,593	2,596,863	2,662,000	5,258,863
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	8,671,386	–	8,671,386	256,910	2,869,500	3,126,410
Հաճախորդներին տրված վարկեր	27,732,382	183,533,213	211,265,595	19,670,285	69,101,807	88,772,092
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,035,780	6,200,222	7,236,002	40,194	214,434	254,628
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	–	5,676,256	5,676,256	–	3,829,455	3,829,455
Ռչ նյութական ակտիվներ	–	2,062,421	2,062,421	–	1,402,503	1,402,503
Այլ ակտիվներ	883,709	2,294,363	3,178,072	216,645	2,196,850	2,413,495
Ընդամենը	71,424,860	205,925,552	277,350,412	34,729,304	82,276,549	117,005,853
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	131,986,564	15,789,795	147,776,359	32,426,472	2,308,255	34,734,727
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	10,418,487	6,741,520	17,160,007	5,710,720	2,300,482	8,011,202
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,914,897	11,737,614	13,652,511	1,160,367	4,804,502	5,964,869
Այլ փոխառու միջոցներ	1,825,006	12,337,377	14,162,383	825,361	7,108,698	7,934,059
Ստորադաս վարկեր	22,006	7,931,200	7,953,206	–	–	–
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	321,080	2,304,383	2,625,463	6,222	1,748,771	1,754,993
Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություններ	735,692	–	735,692	1,620,547	–	1,620,547
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	–	1,804,725	1,804,725	–	1,636,032	1,636,032
Այլ պարտավորություններ	2,134,796	–	2,134,796	1,364,862	–	1,364,862
Ընդամենը	149,358,528	58,646,614	208,005,142	43,114,551	19,906,740	63,021,291
Զուտ	(77,933,668)	147,278,938	69,345,270	(8,385,247)	62,369,809	53,984,562

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների՝ ներառյալ արտարժույթի փոխարժեքի և տոկոսադրույքների, սեփական կապիտալի արժեքի փոփոխության արդյունքում:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լուրջ տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հիման վրա, և զուտ առևտրային եկամտի վրա՝ ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող առևտրային գործիքների հիման վրա: Կապիտալի զգայունությունը ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերաճնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժեր:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)**

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2024</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2024</i>
ՀՀ դրամ	1.00%	(450,400)
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2024</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2024</i>
ՀՀ դրամ	1.00%	490,574
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2023</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2023</i>
ՀՀ դրամ	4.17%	(1,174,905)
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2023</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2023</i>
ՀՀ դրամ	4.17%	1,822,309

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Ղեկավարությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար՝ հիմնված ՀՀ ԿԲ կարգավորումների վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<i>ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ</i>	<i>Եվրո հազ. դրամ</i>	<i>Այլ արժույթ * հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,752,509	1,670,429	1,141,388	6,564,326
Պահանջներ բանկերի	2,310,444	147,004	–	2,457,448
Հաճախորդներին տրված վարկեր	41,390,233	376,055	–	41,766,288
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,298,635	1,419,529	–	2,718,164
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	32,221	16,702	405	49,328
Ընդամենը ակտիվներ	48,784,042	3,629,719	1,141,793	53,555,554
Պարտավորություններ				
Պարտավորությունների բանկերի նկատմամբ	15,915,886	1,241,942	–	17,157,828
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	19,860,053	1,880,175	50,026	21,790,254
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	5,089,204	286,960	–	5,376,164
Ստորադաս վարկեր	7,953,204	–	–	7,953,204
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	156,860	2,341	17,144	176,345
Ընդամենը պարտավորություններ	48,975,207	3,411,418	67,170	52,453,795
Չուտ դիրք	(191,165)	218,301	1,074,623	1,101,759

* Այլ արժույթը հիմնականում բաղկացած են ԱԵԴ մնացորդներից:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)**

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<i>ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ</i>	<i>Եվրո հազ. դրամ</i>	<i>Այլ արժույթ * հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,372,160	881,622	1,711,644	6,965,426
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	913,523	50,772	–	964,295
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12,434,440	103,406	–	12,537,846
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,017	148,900	–	149,917
Ընդամենը ակտիվներ	17,721,140	1,184,700	1,711,644	20,617,484
Պարտավորություններ				
Պարտավորությունների բանկերի նկատմամբ	4,944,252	–	–	4,944,252
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	8,662,747	439,188	149,963	9,251,898
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,496,985	–	–	3,496,985
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	15,575	126,800	56,294	198,669
Ընդամենը պարտավորություններ	17,119,559	565,988	206,257	17,891,804
Չուտ դիրք	601,581	618,712	1,505,387	2,725,680

* Այլ արժույթը հիմնականում բաղկացած են Ռուսական ռուբլիով մնացորդներից:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով 2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի Եական արժույթային դիրքեր՝ դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը ֆինանսական արդյունքների վրա (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից), երբ բոլոր այլ փոփոխականները մնում են կայուն: Բացասական գումարները արտացոլում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը: Ղեկավարությունը սահմանել է ռիսկի սահմանաչափեր արտարժույթային և տոկոսադրույքների ռիսկերի համար:

	<i>Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն %</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա</i>	<i>Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն %</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա</i>
Արժույթ	2024	2024	2023	2023
ԱՄՆ դոլար	3.40%	(3,106)	22.47%	135,175
ԱՄՆ դոլար	(3.84%)	3,505	(22.47%)	(135,175)
Եվրո	6.60%	14,398	32.97%	203,989
Եվրո	(3.17%)	(6,924)	(32.97%)	(203,989)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը համակարգի խափանման, ոչ բավարար կամ ձախողված գործընթացների, աշխատակազմի կողմից թույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, ունենալ իրավական հետևանքներ կամ հանգեցնել ֆինանսական վնասների: Բանկը չի ենթադրում, որ բոլոր գործառնական ռիսկերը վերացված են, սակայն ներքին վերահսկողության համակարգը, հնարավոր ռիսկերի որոշումը և դրանց արձագանքելը կարող են լինել արդյունավետ գործիքներ ռիսկերի կառավարման գործում:

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Գործառնական ռիսկ (շարունակություն)

Գործառնական ռիսկի կառավարման շրջանակներում Բանկը որդեգրել է պաշտպանության երեք ուղղություններ՝ պաշտպանության առաջին ուղղությունը ապահովվում է հաճախորդներին սպասարկող անձնակազմի և գործառնական ղեկավարության կողմից, պաշտպանության երկրորդ ուղղությունը ապահովվում է ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության գործառնական կողմից և երրորդ՝ պաշտպանության ուղղությունը ապահովվում է ներքին աուդիտի գործառնական կողմից:

Գործառնական ռիսկերի կառավարման համակարգը ներառում է հետևյալ հիմնական տարրերը՝ ռիսկերի քարտեզագրում, միջադեպերի վերլուծություն և մշտական վերահսկողության գործառնական: Վերահսկողությունները ներառում են պարտականությունների արդյունավետ տարանջատում, հասանելիության, թույլտվության և համադրման ընթացակարգեր, անձնակազմի վերապատրաստում և գնահատման գործընթացներ:

28. Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքի չափման գործընթաց

Իրական արժեքի գնահատումները նպատակ ունեն մոտավոր սահմանել այն գինը, որը կստացվեր ակտիվը վաճառելու համար կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար շուկայի մասնակիցների միջև կանոնավոր գործարքի ժամանակ չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և սուբյեկտիվ դատողությունների կիրառումը, իրական արժեքը չպետք է մեկնաբանվի որպես իրացվելի ակտիվների անհապաղ վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Բանկի ղեկավարությունը սահմանում է Բանկի ակտիվների (ներառյալ ածանցյալ գործիքների) իրական արժեքի չափման քաղաքականություն և ընթացակարգերը: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները հաշվարկվում են զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդների հիման վրա, որոնք հիմնված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նմանատիպ գործիքների գնահատված ապագա դրամական հոսքերի և զեղչման դրույքների վրա:

2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի ֆինանսական գործիքներ, ինչպիսիք են՝ հաճախորդներին տրված վարկերը, պահանջներ բանկերի նկատմամբ, ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները, այլ ֆինանսական ակտիվները, հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները, բանկերի նկատմամբ պարտավորություններ, այլ փոխառու միջոցները, վարձակալության գծով պարտավորությունները և այլ ֆինանսական պարտավորությունները, որոնց իրական արժեքը հիմնված է գնահատման մեթոդների վրա՝ կիրառելով ոչ շուկայական նշանակալի դիտարկելի ելակետային տվյալներ:

Իրական արժեքի հիերարխիա

Բանկն օգտագործում է հետևյալ հիերարխիան՝ ըստ գնահատման մեթոդների ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելու և բացահայտելու նպատակով՝

- ▶ Մակարդակ 1 – նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված),
- ▶ Մակարդակ 2 – մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող),
- ▶ Մակարդակ 3 – ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)**Իրական արժեքի հիերարխիա (շարունակություն)**

Իրական արժեքի բացահայտման նպատակով Բանկը սահմանել է ակտիվների և պարտավորությունների դասեր՝ հիմք ընդունելով ակտիվի կամ պարտավորության բնույթը, բնութագրերը, ռիսկերը և իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակը, ինչպես նկարագրված է վերևում:

2024թ. դեկտեմբերի 31	Իրական արժեքի չափում, կիրառելով՝			
	Ակտիվ	Նշանակալի	Նշանակալի ոչ	Ընդամենը
	շուկաներում	դիտարկելի	դիտարկելի	
	գնանշվող գներ	եկակետային	եկակետային	
	(Մակարդակ 1)	տվյալներ	տվյալներ	
(Մակարդակ 2)				
(Մակարդակ 3)				
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
- Ներդրումային արժեթղթեր	-	13,109,150	-	13,109,150
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	-	8,671,386	-	8,671,386
Ակտիվներ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	518,921	16,536,915	-	17,055,836
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	2,692,448	-	2,692,448
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	883,709	883,709
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	211,883,261	211,883,261
- Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	-	-	7,609,826	7,609,826
- Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ	-	6,361,803	-	6,361,803
Պարտավորություններ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	148,491,359	148,491,359
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	13,652,511	-	13,652,511
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	17,240,586	17,240,586
- Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	14,095,778	14,095,778
- Ստորադաս վարկեր	-	-	7,953,206	7,953,206
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	-	2,625,463	2,625,463
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	1,809,411	1,809,411

2023թ. դեկտեմբերի 31	Իրական արժեքի չափում, կիրառելով՝			
	Ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (Մակարդակ 1)	Նշանակալի դիտարկելի եկակետային տվյալներ (Մակարդակ 2)	Նշանակալի ոչ դիտարկելի եկակետային տվյալներ (Մակարդակ 3)	Ընդամենը
	Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ			
	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ			
	- Ներդրումային արժեթղթեր	-	5,258,863	-
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	-	3,126,410	-	3,126,410
Ակտիվներ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,984,112	-	-	10,984,112
- Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	964,295	-	964,295
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	216,645	216,645
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	85,583,559	85,583,559
- Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	-	-	254,628	254,628
Պարտավորություններ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
- Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	34,410,355	34,410,355
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	6,020,172	-	6,020,172
- Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	7,995,633	7,995,633
- Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	7,699,446	7,699,446
- Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	-	1,754,993	1,754,993
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	1,430,497	1,430,497

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)**Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը**

Ստորև ներկայացվում է Բանկի ֆինանսական գործիքների հաշվեկշռային արժեքների և իրական արժեքների համեմատությունն ըստ դասերի, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն հաշվառվում իրական արժեքով: Այս դասակարգումը չի ներառում ոչ ֆինանսական ակտիվների, ոչ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները և հաշվեկշռային արժեքին հավասար իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները:

	Հաշվեկշռային արժեք 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Չճանաչված օգուտ/(վնաս) 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Հաշվեկշռային արժեք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Չճանաչված օգուտ/(վնաս) 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական ակտիվներ						
Հաճախորդներին տրված վարկեր	211,265,595	211,983,179	717,584	88,772,092	85,583,559	(3,188,533)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	7,236,002	7,609,826	373,824	254,628	254,628	–
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	147,776,359	148,491,359	(715,000)	34,325,150	34,410,355	(85,205)
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	17,160,007	17,240,586	(80,579)	8,011,202	7,995,633	15,569
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	13,652,511	13,652,511	–	5,964,869	6,020,172	(55,303)
Այլ փոխառու միջոցներ	14,162,383	14,095,778	66,605	7,934,059	7,699,446	234,613
Ընդամենը իրական արժեքի չճանաչված փոփոխություն	411,252,857	413,073,239	362,434	145,262,000	141,963,793	(3,078,859)

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ

Հետևյալը նկարագրում է այն մեթոդները և ենթադրությունները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական հաշվետվություններում իրական արժեքով չափվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները որոշելու նպատակով և այն հոդվածները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվում իրական արժեքով, բայց որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է:

Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը մոտ է իրենց հաշվեկշռային արժեքին

Այն ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք իրացվելի են կամ ունեն կարճ ժամկետայնություն (երեք ամսից պակաս), ենթադրվում է, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքները մոտ են իրական արժեքին: Այս ենթադրությունը կիրառվում է նաև առանց որոշակի մարման ժամկետ ունեցող ցափահան ձևավորումների և խնայողական հաշիվների նկատմամբ:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Հաճախորդներին տրված վարկերի, այլ փոխառու միջոցների, բանկերի նկատմամբ պարտավորությունների, հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների իրական արժեքը գնահատվում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերի գեղջմամբ՝ հիմնվելով գործող տոկոսադրույքների վրա՝ կիրառելի պարտքի համար նմանատիպ պայմաններով, վարկային ռիսկով և մարման ժամկետով:

Ածանցյալ գործիքներ

Ածանցյալ գործիքները, որոնք գնահատվում են շուկայի դիտարկելի ելակետային տվյալների միջոցով գնահատման մեթոդի կիրառմամբ, հիմնականում տոկոսադրույքի, արտարժույթային սվոփ և ֆորվարդային պայմանագրեր են: Գնահատման առավել հաճախ կիրառվող մեթոդները ներառում են ֆորվարդային գնագոյացման և սվոփ մոդելներ՝ օգտագործելով ներկա արժեքի հաշվարկները: Մոդելները ներառում են տարբեր ելակետային տվյալներ, ներառյալ պայմանագրային կողմի վարկային որակը, արտարժույթի սվոփ փոխարժեքները, ֆորվարդային տոկոսադրույքները և տոկոսադրույքների կորերը:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ներդրումային արժեթղթերը չափվում են գնահատման մեթոդի կամ գնագոյացման մոդելների կիրառմամբ և բաղկացած են հիմնականում ՀՀ պետական պարտքային արժեթղթերից: Այս արժեթղթերը գնահատվում են եկամտաբերության կորերի միջոցով, որոնք ներառում են շուկայում դիտարկելի և Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված տվյալները:

29. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ գրավադրված ակտիվներ

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապաճանաչվել

Հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին, և Բանկը դրա դիմաց ստանում է կանխիկ գումար կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ: Եթե արժեթղթերի արժեքը մեծանում կամ նվազում է, որոշակի հանգամանքներում Բանկը կարող է պահանջել կամ Բանկից կարող են պահանջել լրացուցիչ դրամական ապահովություն: Բանկը որոշել է, որ պահպանում է այդ արժեթղթերի հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, ներառյալ վարկային ռիսկը, շուկայական ռիսկը, երկրի ռիսկը և գործառնական ռիսկը, և, հետևաբար, չի դադարեցրել դրանց ճանաչումը: Բացի այդ, բանկը ճանաչել է ստացված դրամական միջոցների գծով ֆինանսական պարտավորությունը:

Նմանապես, Բանկը կարող է վաճառել կամ վերագրավադրել վերավաճառքի պայմանագրերով փոխառված կամ ձեռք բերված արժեթղթերը, բայց պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը, իսկ կոնտրագենտը պահպանում է դրանց տիրապետման հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները: Հետևաբար, արժեթղթերը չեն ճանաչվում Բանկի կողմից, որը փոխարենը հաշվի է առնում թողարկված ցանկացած կանխիկ գումար որպես առանձին ակտիվ:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունեցել է հետգնման պայմանագրերով վաճառված 8,671,386 հազար ՀՀ դրամ արժողությամբ արժեթղթեր, որոնք դասակարգվել են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող (2023թ.՝ 3,126,410 հազար ՀՀ դրամ):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համապատասխան պարտավորությունները, որոնք գրանցվել են նմանատիպ գործարքների համար ստացված դրամական միջոցների դիմաց, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված են որպես հետգնման պայմանագրերով վճարման ենթակա գումարներ, որոնց հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 8,383,347 հազար ՀՀ դրամ (2023թ.՝ 2,952,186 հազար ՀՀ դրամ), ներկայացված են «պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ» հոդվածում:

30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ստորև ներկայացված աղյուսակները ներառում են ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվանցվել են ֆինանսական պարտավորությունների հետ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, ինչպես նաև հաշվանցման վերաբերյալ իրավաբանորեն ամրագրված գլխավոր համաձայնագրերի և նմանատիպ համաձայնագրերի հետևանքները, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում		Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		
				Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Չուտ գումար
2024թ. դեկտեմբերի 31						
Ֆինանսական ակտիվներ						
Ֆինանսական հաստատություններից ստացվելիք գումարներ	3,391,044	–	3,391,044	(3,327,296)	–	63,748
Բանկերից ստացվելիք գումարներ	3,004,073	–	3,004,073	(3,623,591)	–	(619,518)
Ընդամենը	6,395,117	–	6,395,117	(6,950,887)	–	(555,770)
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ - ռեպո	(8,383,347)	–	(8,383,347)	8,671,386	–	288,039
Ընդամենը	(8,383,347)	–	(8,383,347)	8,671,386	–	288,039

30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում (շարունակություն)

	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական պարտավորությունների գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չի իրականացվել	Ստացված դրամական ապահովում	
				Ֆինանսական գործիքներ	Զուտ գումար
2023թ. դեկտեմբերի 31					
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ - ռեպո	(2,952,186)	–	(2,952,186)	3,126,410	–
Ընդամենը	<u>(2,952,186)</u>	<u>–</u>	<u>(2,952,186)</u>	<u>3,126,410</u>	<u>174,224</u>

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Յուրաքանչյուր կապակցված կողմի առումով ուշադրություն է դարձվում կապակցվածության էության և ոչ պարզապես իրավաբանական ձևի վրա:

Կապակցված կողմերը կարող են իրականացնել այնպիսի գործարքներ, որոնք չկապակցված կողմերի միջև կարող են չկատարվել, և կապակցված կողմերի միջև իրականացվող գործարքների գներն ու պայմանները կարող են տարբերվել ոչ կապակցված կողմերի հետ գործարքների գներից և պայմաններից:

Կապակցված կողմերի միջև գործարքների մնացորդները հետևյալն են.

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

	2024			2023		
	Բաժնետերեր	Մուանցքային դեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր	Մուանցքային դեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Այլ կապակցված կողմեր
Հաճախորդներին տրված վարկեր						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	13,876	-	-	23,802	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	-	-	-	46,700	-
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	-	(2,821)	-	-	(55,737)	-
Այլ շարժ	-	-	-	-	-	-
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	-	11,055	-	-	14,765	-
	-	(51)	-	-	(889)	-
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	-	11,004	-	-	13,876	-
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, զուտ						
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	148,896	-	-	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված ֆինանսական վարձակալություն	-	-	1,348,641	-	-	171,291
Տարվա ընթացքում մարված ֆինանսական վարձակալություն	-	-	(221,342)	-	-	(33,142)
Այլ շարժ	-	-	(44,240)	-	-	11,021
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	-	-	1,231,956	-	-	149,170
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	-	-	(23,163)	-	-	(274)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, զուտ	-	-	1,208,793	-	-	148,896
Ընթացիկ հաշիվներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	57,763	21,760	671,891	121,082	5,337	-
Տարվա ընթացքում ընթացիկ հաշիվների զուտ շարժ	503,373	3,774	609,426	(63,319)	16,423	671,891
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	561,136	25,534	1,281,317	57,763	21,760	671,891
Ժամկետային ավանդներ						
Ավանդների մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	-	59,978	3,172,694	-	-	-
Ստացված ավանդներ	19,179,549	275,447	4,134,985	7,896,626	99,254	5,076,063
Մարված ավանդներ	(8,455,405)	(214,980)	(3,170,701)	(7,896,626)	(39,526)	(1,990,326)
Այլ	38,567	31	(63,280)	-	250	86,957
Ավանդների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,762,711	120,476	4,073,698	-	59,978	3,172,694
Այլ փոխառու միջոցներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	-	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	-	-	-	-	-	-
Պարտավորության փոխարկում սեփական կապիտալի (Ծան. 22)	-	-	-	-	-	-
Այլ շարժ	-	-	-	-	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Ստորադաս վարկեր						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Ստացված ստորադաս վարկեր	7,914,531	-	-	-	-	-
Մարված ստորադաս վարկեր	-	-	-	-	-	-
Այլ	38,675	-	-	-	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,953,206	-	-	-	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	395,934	-	1,280,628	455,068	-	1,312,693
Ավելացումներ տարվա ընթացքում	-	-	4,376	15,065	-	92,891
Տեղումների հաշվեցում	-	-	68,537	46,057	-	127,500
Վճարումներ տարվա ընթացքում	-	-	(156,551)	(120,256)	-	(252,456)
Անկանխիկ գործարքներ	-	-	0	-	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	395,934	-	1,196,990	395,934	-	1,280,628
Այլ ակտիվներ	-	234	629,852	-	-	540,306
Ֆինանսական երաշխիքներ	-	-	550,800	-	-	734,400
Շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվություն						
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքով	-	272	-	-	3,345	-
Այլ տոկոսային եկամուտ	-	-	75,267	-	-	3,104
Վարկային կորստի գծով ծախս	-	-51	(23,163)	-	(157)	(274)
Տոկոսային ծախս ավանդների և ընթացիկ հաշիվների գծով	(277,622)	(8,178)	(194,649)	(290,913)	(1,687)	(78,066)
Տոկոսային ծախս ստորադաս վարկերի գծով	(21,931)	-	-	-	-	-
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով	-	-	(68,537)	(46,057)	-	(127,500)

31. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են կազմակերպություններ, որոնց վերահսկող բաժնետոմսերը պատկանում են Բանկի բաժնետերերին, և նրանց ընտանիքի անդամներին:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված հատուցումները հետևյալն են՝

	2024թ.	2023թ.
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	442,008	560,648
Ղեկավար անձնակազմի գծով հատուցումներ	442,008	560,648

32. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն

	Ծան.	Բանկերից ստացված վարկեր	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Այլ փոխառու միջոցներ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Ստորադաս վարկեր	Ֆինանսավորման գործունեության ընդամենը պարտավորություններ
Հաշվեկշռային արժեք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18, 19,20	7,765,422	1,451,539	3,333,190	1,787,052	–	14,337,203
Թողարկումից մուտքեր		26,119,172	4,758,175	5,363,220	–	–	36,240,567
Մարումներ		(29,061,929)	(323,220)	(827,028)	(257,266)	–	(30,469,443)
Արտարժույթային փոխարկումներ		248,197	58,250	–	–	–	306,447
Անկանխիկ գործարքներ		–	–	–	225,207	–	225,207
Այլ		(11,846)	20,125	64,677	–	–	72,956
Հաշվեկշռային արժեք 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18, 19,20	5,059,016	5,964,869	7,934,059	1,754,993	–	20,712,937
Թողարկումից մուտքեր		26,301,320	8,701,212	7,549,195	570,541	7,892,600	51,014,868
Մարումներ		(22,498,848)	(1,083,344)	(1,378,358)	(455,655)	–	(25,416,205)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(130,730)	(69,181)	–	–	38,675	(161,236)
Անկանխիկ գործարքներ		–	–	–	544,254	–	544,254
Այլ		(45,902)	138,955	57,487	211,330	21,931	475,605
Հաշվեկշռային արժեք 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,18, 19,20	8,776,660	13,652,511	14,162,383	2,625,463	7,953,206	47,170,223

«Այլ» տողում ներառված է տարվա ընթացքում թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ փոխառու միջոցների, բանկերից ստացված վարկերի, ստորադաս վարկերի և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով վճարված և հաշվեգրված տոկոսների զուտ ազդեցությունը: Բանկը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

Անկանխիկ գործարքները ներառում են վարձակալության գծով պարտավորությունների ավելացումները կապիտալի գծով (Ծան. 20):

33. Կապիտալի համարժեքություն

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Բանկն ապահովում է ամուր կարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

Հայաստանի կենտրոնական բանկը սահմանում և վերահսկում է Բանկի կապիտալի պահանջները:

33. Կապիտալի համարժեքություն (շարունակություն)

Բանկը որպես կապիտալ ճանաչում է ՀՀ օրենսդրությամբ բանկերի կապիտալի համար սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը, ինչպես նաև հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նվազագույն մակարդակը կազմել է 11% (2023թ.՝ 11%): 2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում է սահմանված մակարդակին:

2023 թվականի հունիսից սկսած առաջին և երկրորդ մակարդակի կապիտալի տարրերը փոփոխվել են և այժմ այդ տարրերը ներառում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող վերագնահատման պահուստը, որը տեղափոխվել է երկրորդ մակարդակից առաջին մակարդակ, և պարտքային կորստի գծով հիմնական պահուստը, որը ավելացել է երկրորդ մակարդակի կապիտալում՝ առավելագույնը ռիսկով կշռված ակտիվներում ներառված վարկային ռիսկի 1.25% չափով:

34. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն

2024 թվականի ընթացքում Բանկի գործառնական որոշումներ կայացնող ղեկավարը՝ հիմնվելով մատուցվող ապրանքների և ծառայությունների տարատեսակների վրա, Բանկը բաժանում է հետևյալ երեք գործառնական սեզմենտների՝

Մանրածախ բանկային գործունեություն	Հիմնականում ֆիզիկական անձանց ավանդների կառավարում, սպառողական վարկերի, օվերդրաֆտների, վարկային գծերի տրամադրում և դրամական փոխանցումների ծառայությունների տրամադրում:
Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Հիմնականում կորպորատիվ և ինստիտուցիոնալ հաճախորդներին, ՓՄՁ-ներին վարկերի և այլ վարկատեսակների կառավարում, ավանդների և ընթացիկ հաշիվների բացում և սպասարկում:
Առևտրային	Արտարժույթի առուվաճառքի, պարտատոմսերի պորտֆելի կառավարման, միջբանկային վարկերի միջոցով կարճաժամկետ միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման գործառնություններ, իրացվելիության կառավարման նպատակով հետզնման պայմանագրեր, և այլն:

Բանկը չի բացահայտել նախորդ տարվա գործառնական սեզմենտների վերաբերյալ համեմատական տեղեկատվությունը, քանի որ բիզնեսը չի բաժանվել համապատասխան սեզմենտների տվյալ ժամանակաշրջանների ընթացքում:

Ղեկավարությունը անհատապես վերահսկում է իր բիզնես ստորաբաժանումների գործառնական արդյունքները՝ նպատակ ունենալով որոշումներ կայացնել ռեսուրսների բաշխման և գործունեության գնահատման վերաբերյալ: Սեզմենտների գործունեության արդյունքները, ինչպես նշված է ստորև բերված աղյուսակում, չափվում են այլ կերպ, քան շահույթը կամ վնասը ֆինանսական հաշվետվություններում: Շահութահարկի բաշխվում է գործառնական սեզմենտների միջև՝ հիմք ընդունելով շահույթի համամասնությունը նախքան շահութահարկը:

Գործառնական սեզմենտների միջև տրանսֆերային գները սահմանվում են «անկախ կողմերի միջև գործարքի» սկզբունքով՝ երրորդ կողմերի հետ գործարքների նմանությամբ:

34. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն (շարունակություն)

Ստորև նշված աղյուսակները ներկայացնում են Բանկի գործառնական սեզմենտների գծով եկամտի և շահույթի, ինչպես նաև առանձին ակտիվների և պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն 2024 թվականի համար:

2024թ.	Մանրածախ բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Առևտրային հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ	18,353,653	4,266,849	2,027,687	24,648,189
Տոկոսային ծախս	(6,899,779)	(1,788,080)	(529,744)	(9,217,603)
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	397,902	141,729	-	539,631
Միջնորդավճարների գծով ծախս	(295,444)	(19,294)	-	(314,738)
Չուտ օգուտ/(վնաս) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործքիներից	-	-	(16,050)	(16,050)
Չուտ օգուտ/(վնաս) արտարժույթից	634,842	111,269	143,087	889,198
- Առք ու վաճառքի գործարքներից	942,037	130,553	106,683	1,179,273
- փոխարժեքային տարբերությունից	(307,195)	(19,284)	36,404	(290,075)
Այլ եկամուտ	144,066	15,129	14,214	173,409
Միջսեզմենտային եկամուտ	967,585	211,231	(1,178,816)	-
Գործառնական եկամուտ նախքան արժեզրկումից և այլ վարչական ծախսերից	13,302,825	2,938,833	460,378	16,702,036
Չուտ արժեզրկումից կորուստներ ֆինանսական գործքիների գծով	(243,085)	(232,662)	42,314	(433,433)
Անձակագլի գծով ծախսեր	(4,644,418)	(1,220,633)	(80,700)	(5,945,751)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(794,504)	(330,691)	(34,267)	(1,159,462)
Այլ գործառնական ծախսեր	(2,089,104)	(623,565)	(114,620)	(2,827,289)
Շահույթ/(վնաս) նախքան շահութահարկը	5,531,714	531,282	273,105	6,336,101
Շահութահարկի գծով ծախս	(1,120,995)	(108,032)	(55,148)	(1,284,175)
Տարվա շահույթ	4,410,719	423,250	217,957	5,051,926

2024թ. դեկտեմբերի 31	Մանրածախ բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Առևտրային հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Տոկոսներ վաստակող ֆինանսական ակտիվներ	158,146,428	78,140,698	30,661,302	266,948,428
Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ	142,695,835	48,210,829	8,379,750	199,286,414

Տոկոսներ վաստակող ակտիվները ներառում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, տոկոսակիր վարկեր և փոխատվություններ բանկերին, հակադարձ հետգնման պայմանագրերով ստացվելիք գումարներ, հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր և փոխատվություններ:

Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են բանկերից ավանդներ ու մնացորդներ (բացառությամբ վոստորի հաշիվների), հետգնման պայմանագրերով վճարման ենթակա գումարներ, հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ, թողարկված պարտքային արժեթղթեր, այլ փոխառու միջոցներ, ստորադաս վարկերը:

34. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն (շարունակություն)**Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ**

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար ՖՀՄՍ 15-ի շրջանակներում հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթի սեզմենտային բաշխումը հետևյալն է՝

2024թ.	Մանրածախ բանկային գործու- նեություն հազ. դրամ	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ			
Դրամական միջոցներով գործարքներ	342,189	35,673	377,862
Երաշխիքներ	–	72,767	72,767
Պլաստիկ քարտերի սպասարկման ծառայությունների	37,938	–	37,938
Ապահովագրություն	–	13,155	13,155
Հաշիվների սպասարկման վճարներ	704	11,373	12,077
Դրամական փոխանցումներ	5,628	1,314	6,942
Այլ	11,443	7,447	18,890
Ընդամենը հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ	397,902	141,729	539,631

Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթը հիմնականում գոյանում է Հայաստանի հաճախորդներից:

2024 թվականի ընթացքում արտաքին գործընկերոջից կամ հաճախորդից ստացված ԱԲանկի ընդհանուր հասույթի 10% և ավելի գերազանցող հասույթով որևէ գործարք տեղի չի ունեցել: